Nagyvárad, 1899. V. évfolyam 115. szám. Vasárnap, május 21.

Előfizetési árak:
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 » — »
Helyben házhoz hordva:
Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.
Vidékre postán szállitva:
Egész évre . . 12 frt — kr.
Negyedévre . . 3 » — »

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apácza u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVARAD, május 20.

Kiáradó szeretet.

A szeretet sokszor kiárad a szivből s amint zugó árja feltör, félre dob utjából mindent, az akaratot, a törvényt, még a józan észt is.

Temetést láttam egyszer. Aki legkedvesebb volt előtte, azt vesztette el valaki.

Mikor kiakarták vinni a koporsót, a szeretet őrültségében oda állott a koporsóhoz és késhegyig akart menni érte, hogy ne vigyék el, hagyják ott neki.

El kellett vinni. A halál után feloszlás következik, mely fertőzettel tölti be a levegőt.

Több ilyen esetet is láttam, de csak ez az egy volt igaz, a többi csak jelenet, érzést pótló komédia volt.

Az eszme éltet mikor megfogan, tettre sarkal és boldogságot ád. Akiket kivezérelt nyomoruságukból, áldják érte, ragaszkodnak hozzá.

De minden mulandó, a mi emberi. Müvész alkotása, lángész fénye, eszme, mely világot mozgatott, mulandó mind.

Születik, uralkodik, tuléli magát s ha meghalt, el kell temetni, mert elkövetkezik a feloszlás és fertőzés, halál szál abból, mielőbb életet adott.

Századunk vége lejárt theoriák és kiélt eszmék kora.

A régi filozófiai iskolák naiv, vagy pillanatnyi hatásra szánt theoriái nem izgatnak ma fel senkit. A fogcsattogtató materiálismus szépen átvedlett forint ugrató spiritizmussá, s a melynek zászlaja alatt oly nagy nemzeti vivmányra tettünk szert, ma már megtépett, szétfoszladozott lett a liberalizmus jelvényéből, melyen erősen látszik a zászlótartók keze nyoma s nem is zászló már, csak czégér egy kölcsönös érdekbiztositó szövetség üzlete felett.

A liberálizmus, az emberi erők szabad fejlődésének eszméje meghalt s feloszló tetemének szaga nem csak a közigazgatáson, de a társadalmon is megérzik.

Kartell és monopolium nőtt fel az éppen ez ellen küzdő szabadság védelme alatt s az egyenlőség jelszava alatt elvette a gyengétől a külön védelmet s félre dobva a korlátot a hatalom és tőke elől, szembe állitotta a védetlen gyengét a nem korlátozott erőssel a létért való küzdelemben s ezt nevezte szabad versenynek.

A gonosztevők számára paloták emelkedtek s az Isten adta nép kunyhói dobra jutottak.

Az ugynevezett legszentebb alkotmányos jog börzei árfolyam szerint lett szabályozva s a halál büntetés forgalomból való kivonása után elitélt nem lőn kivégezve, de azért a választások azt regélik, hogy nem csak természetes halállal juthat át az ember oda, ahol megboldogultnak nevezik a helytelenül voksoló polgártársat.

A meghalt politikai eszme ép oly fertőzetet terjeszt, mint a meghalt test.

Akár igaz érzésből a mult emlékei alatt, akár az érzést szimuláló komédiából ragaszkodik egy-egy csoport görcsösen ahhoz, hogy ne temessék el a halottat, el kell azt földelni.

Az egész müvelt Európában tulélt dolog a liberalizmus. Társadalmi kérdések dominálnak már mindenütt a politikában, nálunk sem maradhat ez a korhadt irányuralmon tovább.

Világosságot várunk, uj eszmét, uj programmot, mely után indulni lehessen, mely megnyissa a népek boldogulásához vezető utat, nemcsak egyes favorizált osztályok és klikkek számára, hanem megadja a boldogulás módját az ország minden fiának, aki dolgozni akar.

De ehhez nem elég a ridegen számoló ész munkája, hanem az kell, hogy az égből kiáradó szeretet alakitsa át az emberek szivét.

Tizenkilencz század története azt mutatja, hogy egyéni és társadalmi boldogságot csak az isteni szeretet melege adhat.

A pápa és a békekonferenczia.

Érdekes véleményt mondott a Vatikán meghivásának mellőzése ügyében a magyar kébe-apostol *Türr* István, aki mélyen elitéli azon eljárást, hogy a Szt. Széket nem hivták meg a hágai kongresszusra. A »M. H«-ba irt vezérczikkéből vesszük a következőket:

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Virágfakadás.

Rég lesek egy kis virágot,
Hogy' búvik a föld alól:
Illatozó fejecskéje,
Mily hőn várom, tudja jól.

Lássam, halvány, — hervadottan
Hideg porrá omlani:
Látom, im, most üdén, frissen
Ajkát csókra bontani.

Mit álmodtál? kis virágom!
Rá hajolva kérdezem:
»Puha, selymes, angyal-ujjak
Simogatták porszemem.«

Megpihentem; bár forogtam,
Mert él ott lenn a halott,
Formálgattak, öltöztettek — — —
Ugy-e, hogy most szebb vagyok?

Mosolyogva összenézünk:
Feltámadás! Mily öröm!
Öröklét van a halálban.
Fejem többé nem töröm.

E. KOVÁCS GYULA.

Elvirulás.

Mikor először találkoztam véled,
Arczodon volt az ifjuság, az élet.
Viruló két orczád, piczi szájad csókját
Jaj de megkivántam!

Bele is kezdtem a kerülgetésbe,
Bele is sültem a legközepébe.
Pedig nem is szóltál, csak rám mosolyogtál...
Jaj, de megszégyeltem!

Láttalak, édes, tegnap este ujra,
Láttalak, éppen hat esztendő mulva;
Halavány, elbágyadt, únott kis orczádat
Jaj, de megsajnáltam!

Állt a zsur vigan; komoly csak te voltál,
A nagymamával együtt unatkoztál.
Minden félórában néztetek egymásra...
Olyan hervadt voltál!

Kebleden ott volt egy viruló rózsa.
Eszembe jutott, mi ennek a sorsa:
Addig-addig virul, mig végre elvirul —
Pedig nagy kár érte!

És lám: a lányka is csak ilyen rózsa;
Hogyha nem jön meg a leszakasztója,
Addig-addig virul, mig végre elvirul —
Bizony nagy kár érte!

ALADÁR.

A kápolna.

(Uhland.)

Hegytetőn a kis kápolna,
Néz a völgybe csöndesen;
Pásztor gyermek jár dalolva
Lenn, források mentiben.

Busan szól a kis harang le,
S meghatón a gyászdalok, —
A fiu elcsöndesedve
Föltekint s elandalog.

Ott adják a sir gödrének,
Ki a völgyben vigadott;
Pásztor gyermek, az az ének,
Néked is szól egykor ott!

Ember György.

Ajánljuk a n. érdemü közönség szives figyelmébe szolid alapon álló füszer gyarmatáru festék- anyag bor és ásványviz kereskedésünket bevásárlási forrásul.

Kiváló tisztelettel

Csordás Testvérek.

Nagyváradon, Szt. László-tér. Takarékpénztár épület. Telefon 249.

»Most olvasom, hogy a Vatikán képviselőjét nem bocsátották az értekezletre.

Ezt kár volt tenni. Bismarck eszesebb volt. Amikor például septennatus kérdésében segitségre volt szüksége, igénybe tudta venni a pápa hatalmát. A Hágában egybegyült diplomatáknak bizonyára voltak okaik rá, hogy a Vatikán kivánságát nem vették figyelembe. Meglehet, hogy a Vatikán nagyon is hangoztatta a »világi hatalom« kérdését és a diplomácziának már elég baja van, amelyeket nem akar még egy kéréssel tetézni.

De az már csak tagadhatatlan, hogy a pápa is »szuverén«; diplomácziai képviselőit mindenütt elismerik, sőt hivatalból a doyen méltóságát viselik bizonyos fővárosokban.

Mikor az olaszok meghozták a garanczia törvényt, figyelmeztettem Bonghit, hogy jó lett volna abban az etikett-kérdést rendezni. Bonghi ezt azonnal elismerte, de már nem tudott segiteni. Elégszer sajnálta, mert ha például a garanczia-törvény a Rómába érkező katholikus uralkodókra nézve az »Ecclesia praecedit« elvét lépteti életbe, akkor sok kellemetlenséget lehetett volna elháritani.

És annyi bizonyos, hogy a béke ügyében a Szentszéknek nagy hivatása van, ami abból is kitünik, hogy a pápa a legujabb időkben nem egyszer valósitotta meg a nemzetközi választott birósság eszméjét. Hágában helyén lett volna a pápa szavát meghallgatni.«

Ki lesz a győztes?

Budapest, május 20.

A politikai világ érdeklődése Bécs felé fordul. Ott dől el, hogy a nehezen helyreállitott magyar béke nem volt-e pünkösdi királyság?

Széll Kálmán egy uj formulát csatolt a kiegyezési javaslathoz. Ezt az ellenzék elfogadta — s leszerelt. De Thun osztrák miniszterelnök ur és társai ezt a formulát semmiképen nem akarják akczeptálni. Egynehányszor összeütköztek már az osztrák és magyar miniszterek s — ugy látszik — holnap lesz a döntő ütközet Bécsben, ahova Széll ma elutazott.

Mi lesz hát? Ki lesz a győztes? Thun nem engedhet. Ezt vallja minden osztrák politikus. Mert Thun szemben találja magával egész Ausztriát.

De Széll sem engedhet. Mert akkor vége van a paktumnak. Egyiknek tehát buknia kell. Melyik lesz ez?

Alkalmunk volt közéletünk egyik kimagasló alakjával e tárgyban beszélni, kinek udvari körökkel állandó összeköttetései vannak.

Ez a politikus igy nyilatkozott:

— Megirhatja lapjának, hogy Thun gróf megbukott. — Ez természetes is. Széll Kálmán csak Ő Felsége beleegyezésével csinálhatta meg a maga formuláját és mivel az ellen az osztrák kabinet kifogásokat emel, meg van pecsételve a bukás.

Minden további alkudozás csak formaság.

— Tehát mi lesz azután, hiszen nincs számbavehető osztrák államférfi, a ki a Széll-féle formula akczeptálása mellett kabinetet merjen alakitani?

— Erre is felelhetek önnek. Biztos tudomásom van arról, hogy Ő Felsége ebben az esetben mit szándékozik tenni. Ő Felsége el van határozva, hogy a Thun-kabinet elbocsátása után egy *hivatalnok-miniszteriumra* fogja bizni a kormányzást. Ennek a miniszteriumnak egyetlen feladata az lesz, hogy a kiegyezést a 14. §. alapján megcsinálja és ezzel missziója véget is fog érni

Az uj alkotmányos kormány, melyre Ő Felsége Ausztria sorsát bizni fogja, már egy bevégzett ténynyel fog szembeszállni s a kiegyezés megkötési formulájának ódiuma nem fogja azt sujtani.

*

Bécsből pedig a következőket irják egyik esti lapnak:

Figyelemmel kisértem a magyar lapok czikkeit és a lehető legnagyobb figyelemmel olvasom el mindazt a mit a magyar és osztrák között most folyó kiegyezési tárgyalásokról irnak. A czikkek hangja és tartalma olyan, hogy abból nem nehéz kitalálni, hogy azok a kormányhoz közel álló körök informácziói alapján irattak. Annál csodálatosabb tehát, hogy ezek a czikkek a szőnyegen forgó kérdéseket olyan nagyra és homályos világitásban tárgyalják, hogy azokon a nagy közönség bajosan igazodhatik el. Czikkemnek nincs más czélja, minthogy ezeket a zagyván összekuszált szálakat szétfejteni és a tárgyalások mai stádiumát a maguk igaz mivoltukban mutassam be, anélkül, hogy akár az egyik, akár a másik fél álláspontjának helyességéről véleményt mondanék.

A kiegyezési tárgyalások alapját tudvalevőleg az ugynevezett Badeni-féle kiegyezési javaslatok képezik. Ezeket a javaslatokat tavaly áprilisban nyujtották be mindkét állam képviselőházának abban a reményben és feltevésben, hogy azok parlamentáris uton fognak törvénynyé válni.

Ez a remény tudvalevőleg meghiusult, mert az osztrák parlament válságos bajait, melyek azt teljesen munkaképtelenné tették, nem sikerült letárgyalni.

Erre azután következtek tavaly augusztusban a nagy miniszteri konferenczián a király elnöklete alatt. Széllben e konferenczián ak nak az volt a feladatuk, hogy megoldják a következő problemákat.

1. Miután az 1867. XII. t. cz. kizárja azt, hogy a kiegyezés Ausztriában a 14. paragrafus alapjai rendeleti uton léptek életbe és az 1898. I. t. cz. pedig kizár egy ujabb provizóriumot, mi módon léptessék életbe a kiegyezési javaslatokat.

2. Miután az osztrák kormány változatlanul ragaszkodott a még Badeni által felvetett junktimhoz, vagyis ahhoz az álláspontho, hogy magasabb kvóta nélkül a kiegyezési javaslatokban Magyarország javára tett engedményeket meg nem adja, evvel szemben viszont a Bánffy-kormány is ragaszkodott a maga régebbi álláspontjához, hogy a kvóta és kiegyezés össze nem függő dolog és mindaddig, mig a kvóta megállapitására hivatott faktorok között a megegyezés a törvényekben körülirt összes formákban meg nem kisértetett és annak meghiusulása nem konstáltatott, a kvóta kérdésében állást nem foglal és semmi előzetes igéretet nem tesz, milyen módon lehet e kis merőben ellentétes álláspontot áthidalni?

Az ischli tárgyalások tudvalevőleg nagyon kevés eredménnyel végződtek. A magyar kormány javaslatára megállapodtak abban, hogy a végleges kiegyezést nem 1907-ig hanem csak 1903-ig kötik meg. A kiegyezési törvényeket a magyar országgyülés az önnálló rendelkezési jog alapján az osztrák kormány pedig a 14. paragrafus alapján rendeleti uton lépteti életbe.

Az 1903-iki terminust Bánffy a magyar ellenzék akkor már nagyon harczias hangulatára való tekintettel követelte. Egyuttal megállapodtak egy esztendei ujabb provizoriumban is, tekintettel arra, a statusquó alapján, tekintettel a még fenforgó differencziákra és arra, hogy Bánffynak sem volt kilátása arra, hogy a kiegyezési javaslatokat még a mult esztendőben letárgyaltathassa a parlamentben. Ezt az ujabb provizóriumot aztán félhivatalos uton ugyancsak tekintettel a magyar ellenzék harczias hangulatára és az 1898. I. törvényczikkre, elnevezték: »tárgyalási provizóriumnak.«

Ezek ismert dolgok, de ismételnem kellett őket az összekuszált dolgok nagyobb megvilágitása okáért Az is ismert dolog, bár ma már kevesen emlékeznek rá, hogy akkor Ischlben

A gyöngy.

Az arany-ifjuság a legujabb szenzácziót tárgyalta éppen. Csinos kis eset volt, annyi bizonyos s a csendes, unalmas városkának elég anyagot adott egy-két napi pletykára. Persze megint Gönczy Pali volt az esemény hőse, azzal a különbséggel azonban, hogy ezuttal irigyei is akadtak szives megszólói között.

Az történt ugyanis, hogy az önmagával s a világgal egyképpen elégedetlen ember egy kis magábaszálás után megint valami megbocsájthatatlan könnyelmüségre adta a fejét. A Csipkés Klári lakodalmára őt is meghivták és itt követte el azt a meggondolatlanságot.

A régi szenvedélye, mely — ugy mondják — nagy lelki rászkódások nyomában ébredt, ismét kitört belőle s a habzó sampuszos poharak között hamarosan megfeledkezett magáról. Ugy éjfél tájban már pedig határozottan garázdálkodni kezdett. A sok fiatal lány ijedten bár, de azért mosolyogva ugrott el környékéből, a fiatal-emberek meg kiváncsian néztek egymásra. A botrány kitörő félben volt már, mikor a lányok sorából Szamosy Tilda, egy kissé piruló arczczal ugyan, de sok határozottsággal lépett Gönczyhez és vállára tette a kezét. A puha, bársonyos kis kéz, a mint végig simogatta a férfi vállát, egyszerre odanyugtatta hadonászó karját az asztalra. A mámor is mintha szállni kezdett volna a fejéből s a szeme is tisztán látott egy pillanatra. Még volt annyi ereje, hogy hálát rebegjen őrző angyalának, aztán megszégyenülten, egy kissé ingatag járással hagyta el a vigadókat.

E jelenet alatt kinos csend volt a szobában és mindenki feszült figyelemmel várta a dolog végét. Az érdeklődés központja a szelid Szamosy Tilda volt inkább, a kiben ekkora bátorságot nem sejtett senki. A leány nagy zavarában nem is látta csak érezte a sok bántó, kiváncsi tekintetet, mely az arczába tűz, de nem félt tőlük. Megesett a szive a szegény, jobb sorsra érdemes fiun és örült, mikor látta, hogy — bár talán sokak szomoruságára — a botránytól ezuttal sikerült megmentenie. Révedező szemmel nézte a vergődő ember vesszőfutását és megkönnyebbülten sóhajtott fel, mikor megbizonyosodott róla, hogy szerencsésen kiért a szobából.

Eddig a Gönczy Pali legnagyobb botlása, a melynek ezt a szokatlan záradékát a maga ideális voltában sokan irigyelték. Hiszen sok léha arany-ifju szive dobogott a szép Tildáért, akinek e merész lépését senki sem tudta megmagyarázni. Abban a pillanatban, mikor megtette, talán maga sem tudta volna. Hiszen gondolkozni sem ért rá akkor . . .

Szamosy Tilda már jó ideje figyelte Gönczyt, akinek köztudomásu ballépéseit bizony maga is elitélte kezdetben, a nélkül, hogy sajnálkozott volna elkövetőjükön. Hanem, mikor ugy hallomás utján arról is értesült, hogy milyen szép lélek lakik e haszontalan testben s hogy az elkeseredett ember a vig, pohárcsengéssel csak lelke háborgását akarja csillapitani, ekkor megsajnálta és szánalom ébredt szivében mindig, ha mikor a szomoru, magános Gönczyt meglátta. Ez a szánalom hatványozott fokban tört ki belőle azon a mámoros éjszakán. Régen érezte már, hogy szivesen segitene Gönczyn s most, mikor alkalma volt rá, nem lehetett válogatós a kivitel dolgában. Régi vágya csak a pillanatott leste, a mikor megvalósulhat. A Szamosy Tilda merész elhatározásának ez volt a magyarázata.

A mit akkor tett Gönczyért, több volt a szánalomnál — önfeláldozás számba ment. A szánalomnak is több-kevesebb szeretet a rugója, ám az a szeretet, amely önfeláldozásra képes, sokkal nagyobb emennél . . . Tilda sajnálta a lelkét az érdekes megjelenésü, bánatos férfinek és abban a válságos pillanatban meghálálhatatlan nagylelküséggel volt hozzája . . . Ez a lelki hullámzás még nem szerelem ugyan, hanem azért nem valami messze esik tőle. És akkor, ha ebből az önfeláldozó szeretetből szerelem fakad, nagy lesz az is, olyan, amely az ideál boldogitásáért, ha kell, a maga boldogságáról is le tud mondani . . .

A nemeslelkü leány első, nehéz lépését hamarosan nyomon követte a többi s ime Gönczy Pali, a kikiáltott botrányhős, a kivel

mért nem jöttek végre véglegesen ezek a megállapodások. Az egyik ok volt a kvóta, a melyre vonatkozólag a differenciák olyan ellentétesek voltak, hogy azoknak kiegyenlitése akkor még merő lehetetlenség volt.

A másik ok az volt, hogy az osztrák kormány garanciát követelt arra nézve, hogy abban az esetben, ha Magyarország 1903. végén átlép az önálló vámterület terére, mi lesz a közös jegybankkal, melynek szabadalmát az uj megállapodások szerint is 1907-ig tervezték meghosszabbitani. Az osztrák kormány előtt türhetetlennek talált az a gondolat, hogy Magyarországnak az önálló berendezkedéshez és esetleg az Ausztria ellen inditandó gazdasági háboruhoz a közös jegybank adja meg az eszközöket,

A magyar kormány tagjai ugyan biztositották az osztrák kormány tagjait, hogy ők ragaszkodnak a kiegyezéshez és nem gondolnak a külön vámterületre, de az osztrákok garanciát követeltek.

Ezért nem jöttek létre Ischlben a megállapodás és ezért kellett a tárgyalásokat Bécsben aztán kiegyenlitették ezt az ellentétet. Lukács miniszter javaslatára ugyanis felvettek a magyar törvényjavaslatba azt a passzust, mely a ischli klauzula néven ismeretes és a melyet az osztrák kormány biztositékul fogadott el arra nézve, hogy Magyarország 1903 után nem lép át az önálló vámterületre.

A kvótára vonatkozó ellentétek azonban akkor sem egyenlitettek ki és ez a kérdés függőben maradt.

Azután megbukott Bánffy és megbukott vele az ischli klauzula. A melynek a helyébe a Széllféle formula lépett.

A dolog idáig rendben volna Magyarország szempontjából, mely tényleg az ischli klauzula elejtése által egy sulyos alkotmánysértéstől menekült meg.

De van a dolognak másik oldala is. Ugyanakkor, a miker a magyar alkotmány a tervezett merénylettől megszabadult.

Ausztria is elesett attól a garanciától, a melyet a Bánffy kormányról megkapott és a melyet elengedhetlen feltételnek tartott ahoz, hogy az Magyarország által önálló rendelkezéssel életbeléptetendő kiegyezéssel szemben a reciprositást biztositsa.

Ez a recziprátitást tehát már most csak ugy hajlandó megadni, ha a bank szabadalma is csak 1903-ig hosszabbitatik meg és ugyanakkor járnának le a bankkérdéssel összefüggő valutatörvények.

Ezt követeli az osztrák kormány. De evvel aztán különféle komplikációk járnak. A bank az uj szabadalomért jelentékeny pénzügyi szolgáltatásokat adott, a melyet a rövidebb revizió tartalmára valószinüleg nem hajlandó megadni. Az osztrák kormány és a bank ezenfelül erre a rövid szabadalom idejére nem hajtandó megadni azokat a mélyre ható szervezeti változásokat, melyeket éppen Magyarország érdekében állapitottak meg és a melyek a bankparitás neve alatt ismeretesek.

Lehet tehát, sőt valószinü, hogy az ischli klauzula elejtését és a Széll-féle formulát Magyarország nagyon drágán fizeti meg. Elveszti a kiegyezési vivmányok gyöngyét, a bankparitást. Mert ha igaz az a mi a magyar lapok czikkeiből is valószinünek látszik, hogy a magyar kormány a bank kérdésben engedni hajlandó, ez a fenforgó körülmények között csak a bankparitás helyes elejtését és a régi szervezet statusquojának fenntartását jelenti.

A mi a kvótát illeti ebben a kérdésben nemcsak megállapodás nem jött létre, de még közeledés se történt.

A birói becsü.

(A Mayr és Weiszlovits házakra.)

A Bazár-szoros kiszélesitése czéljából elbontandó Mayr és Weiszlovits házak kisajátitására a miniszter tudvalevőleg nemcsak a kisajátitást engedélyezte, sőt a sürgősséget is kimondotta. Ezen miniszteri intézkedés folytán a városi tanács a birói becsü megtartását kérte, hogy ennek eredményéhez képest az összeget letétbe helyezhesse.

A törvényszék mint birtokbiróság három szakértőt küldött ki, akik napokon keresztül dolgoztak a három ház becslésén. Pontosan felmérték az összes épületeket, a telek nagyságát, vázlatokat készitettek a telkekről. Számitásuk eredményét hosszabb beadványban részletezték.

A becsü eredménye a következő volt:

Mayr Sándor főutczai háza	115.491 frt 20 kr.
Mayr Sándor apácza-utczai háza	24.986 frt 77 kr.
Weiszlovits Adolf háza	67.110 frt 32 kr.
Összesen:	207.588 frt 29 kr.

A becsüről felvett jegyzőkönyvet benyujtották *Geleta* Géza törvényszéki bióhoz, hogy ez alapját képezze a birói határozatnak.

A háztulajdonosok ezen becsü eredményével nem voltak megelégedve, mivel a házaik értelése messze mögötte maradt azon összegnek, a melyet ők kértek a várostól.

Ugyanis *Mayr* Sándor két házáért 200.000 forintot, *Weiszlovits* Gyula pedig 100.000 frtért volt hajlandó a házát átengedni; különösen azért kér ilyen összeget, mert neki mint ipartelep egészen más szempontból értékelendő a háza és telke.

Általában az volt a vélemény, hogy némi összeggel magasabbat fog megállapitani, annál inkább, mert a szakértői becslők is kijelentették az általuk felvett jegyzőkönyvben, miszerint a becslésnél nem voltak tekintettel arra hogy az illető háztulajdonosok szempontjából milyen mellék körülmények jöhetnek még számitásba, amelyek esetleg emelhetik a kártalanitási összeget.

Hát ez nem következett be.

Mint értesülünk, a birtokbiróság már határozott a becsüösszeg tekintetében s az alig pár krajczárral külömbözik a szakértő becsüsök által felvett összegtől.

A biróság által megállapitott összegek ugyanis a következők:

Mayr Sándor főutczai háza	115.491 frt 09 kr.
Mayr Sándor apácza utczai	24.986 frt 77 kr.
A két ház együtt	140.477 frt 86 kr.
Weiszlovits Adolf háza	67.110 frt 62 kr.
Összesen	207.588 frt 48 kr.

A szakértők munkadiját 1221 frt 60 krban állapitotta meg a biróság.

Weiszlovits Adolf és neje a szakértők becsüjével nem voltak megelégedve s uj becsü megtartását kérték.

A biróság azonban ezen kérelmet elutasitotta, azon indokolással, mivel a becsü kezdeténél a biróság által kirendelt szakértők ellen nem tettek kifogást. Hogy szerintük ezek rosszul becsülték fel az igatlanok értékét, ez ujabb becsü elrendelését indokolttá nem teszi.

A városnak tehát összesen 207.588 frt 48 krt kell birói letétbe helyezni, hogy az ingatlanokaat birtokába vehesse.

A kártalanitási eljárás ezután következik. Ennek megkezdésére a határidőt a kir. törvényszék auguszus hó 28-ikára tüzte ki.

Az uj izlésről.

Igy piros pünkösd táján, a mikor a föld legszebb zöldjében pompázik, mikor fölöttünk az égbolt legátlátszóbb kékjében ragyog s a természet, az ember örök mintája, ellenállhatlan erővel vonz magához bennünket: ilyenkor különösen visszatetsző a városi szemlélőnek az az uj izlés, mely ma a czivilizált élet minden

---

józan állapotában sem szivesen álltak szóba, mivelhogy a kisvárosi társas illem igy kivánta, mondom, ez a botrányhős alig két hét mulva, fesztelen, kedélyes beszélgetés közben, Tilda oldalán, Szamosyékkal haladt végig a főutczán.

Az egész várost felkavarta ez a hir. A fiatal-embereket a veszedelmes, önkezével eltemetettnek hitt vetélytárs feltámasztása bosszantotta, az anyáknak meg az esett rosszul, hogy azt a feltámasztást nem az ő leányaik vitték végbe. Lám, nem is volt olyan nehéz, aztán meg Gönczy, ha korhely hirében állott is, mindenki tudta róla, hogy családi viszályok, lelki háborgások vitték rá s hogy azért még mindig nem utolsó ember a világon. Diplomája is van és ami azt illeti, hát a vagyona sem megvetendő éppen. Bizony, mondották a lányoknak, ezt az embert kár volt elszalasztani.

No, Szamosynénak egy kissé más volt a véleménye. Kérdőre vonta a leányát, mit akar tulajdonképpen.

— Hogy mit akarok, édes anyám? Jót akarok . . . Gyöngyöt találtam a sárban és felvettem, mielőtt összetiporták volna. Meg fogom tisztitani ezt a lehullott gyöngyöt és nem félek tőle, ha egy pillanatra be is sározom vele a kezemet. A gyöngy megtisztitva annál szebben ragyog majd s ez engem eléggé kárpótol fáradozásomért . . .

Régóta sajnálom már ezt a könnyelmü embert, akit én derék, becsületes léleknek tartok . . . és azon az éjszakán nem voltam ura cseleke eteimnek. Isten neki! Ha az első lépést megtettem, a többi már nem lesz nehéz, — én azt a lelket megfogom menteni . . . Ez az én tervem, édes anyám.

— Ugyan, ugyan! És mi biztosit róla, hogy ezt a rossz hirü embert nem itéled meg tulságos jóhiszeműséggel? . . . Majd az lesz a vége, hogy magadat is pletykába kevered.

— De édes anyám! Hát nem hallotta mint hálálkodott, mennyire fogadkozott előttünk ma is?

— Hm!... A könnyelmü, állhatatlan ember, amilyen könnyen teszi, olyan könyen szegi meg a fogadását . . . Külö ben jól van, tégy ugy, a hogy jónak látod, csak aztán meg ne bánd a végén.

Tilda, ki maga örült legjobban, hogy kérdőre vonták elhatározásáért, most, mikor kiszabta az irányt, könnyebbnek vélte munkáját. Nem szólt róla, nem is kérdezte, de azért erős volt a hite, hogy anyjában nagy segitséget nyert.

Feltevésében nem is csalódott. Édes anyja nemes versenyre kelt vele a sárból felszedett gyöngy megtisztitásában. És ugy látszott, nem vesződtek hiába. Gönczy Pali napról-napra javult. Lassan munkakedve is visszatért, régi tekintélyét is visszanyerte és láthatólag felüdült a nemes lelkek oldalán.

A gyöngy megtisztult és ragyogni kezdet...

*

Kegyed persze azt hiszi, a történet itt be is fejeződik már. A szivek egymásra találnak: a mesének ez a vége . . . Nem ugy van pedig.

Annyi bizonyos, hogy a feltevése nem alaptalan kegyednek; a városban is bevégzett ténynek tekintették a Gönczy Pali házasságát Szamosy Tildával. Most már Tildát irigyelték. Végre is, Gönczynek, aki lassankint rendes életre szokott megint, szivesen bocsájtották meg régi büneit s a csinos fiatal-embert, bár ritkán jár el látogatóba, szivesen fogadták mindenütt. A pletyka azt beszélte mostan, hogy olyan jó partit bizony nem nagy áldozat leszoktatni egy kis — legényvirtusról.

Tilda az ilyen beszéddel nagyon természetesen mit sem törődött, lelkiismerete nyugodt volt és tiszta. Most már szerette Gönczyt, anélkül azonban, hogy valaha, még csak gondolatban is viszonzását követelte volna nagylelküségének. Gönczy Pali viszontszerelme csak szép ábrándja volt a lelkének, a melyről azt hitte, egyszer talán mégis csak meg fog valósulni.

Amit a férfi érzett iránta, még mindig nem volt több a tiszteletnél, a ragaszkodásnál s annál a nagyfogu hálánál, mit élte megmentőjével szemben érez az ember. Nem szerette még, hiszen kihülő félben levő szive nem egy könnyen tudott ujra felmelegedni, de becsülte és érezte, hogy lelkének szüksége van egy vigasztalóra, aki kormányzója is lesz a bizonytalanság óráiban.

alakján észlelhető. Valami rikitó, valami szertelen riasztja föl tavaszi hangulatából, mely rányomja jellegét a mesterségre ép ugy, mint a művészetre, a ruházatra ép ugy mint a berendezésre, szokásokra ép ugy mint a szórakozásokra. A tárgyak felszinéről a szembe verődő sugarak nagyon is sok munkát adnak az ideg eneknek, nagyon is rontják a szemet, sőt talán az erkölcsöket is. Azok a sugarak azt hirdetik, hogy az emberek egészen eltértek az örök mintától, a természetestől.

Valóban tulságosan megokosodott már az ember, hogy elveti a szépet, miben eddig gyönyörködött s egy »szép«-nek, egy álistenségnek hódol; vagy talán kifáradt már a művészi élvezetben s erősen izgató szereket keres, hogy fásultságából felocsudjék.

Az az ember, ki ma jobban töri magát a mindennapi szükséglet megszerzése közben, mint bármely kor embere, ez unja a mindennapi szépet, melyet a természet mintáz neki, valami különöset keres a dolgok külszinén, mely eltér minden eddigitől s képes megrázni idegeit, ha jó izlése, ha egészsége árán is.

És megszületik a mindig feltünőt, rendkivülit, szélsőséget istenitő »uj izlés.«

Az egyszerü szép nem tetszik többé, harmónia helyen disonantia ütött tanyát; az idyllek nem érdekelnek többé; sensatiót követel a világ szellemi s anyagi téren.

A költő ma nem a Parnassuson tanyáz; posványokat keres. Énekel nem az ifjuságról erényről, szerelemről, hanem avatott tollal elemezi a bünt, a nyomoruságot. Fölveszi a halottakat sirjaikból; a szegény betegeket piaczra állitja s kedvtelve vájkál sebeikben. Ezer testi és lelki nyavalyát mutat be bonczkéssel kezében a helyett, hogy a »szép« müvelésén fáradoznék.

A müvész az épitészetben, szobrászatban. festészetben a különösre, bizarra törekszik; neki ma nem szentek a hagyományok. Elévültek, elkoptak már a klasszikus korok müizlései. Az uj kor, mely nem tudott önálló stylt alkotni, legalább megválik izlésével mindattól, mi eddig szép volt, jó volt.

Az épitész létrehoz csupa ujitási viszketegből ormótlan, czélszerütlen, idomtalan alkotásokat, melyek szemenszedett diszitései egymással és az épület szerkezetével kiáltó ellentétben állnak. De hát igy felelnek azok meg az uj irányzatnak.

A festőnek nem minta többé Rafael, Michel Angelo s más nagy mesterek. Fékevesztett képzelete tombol képein. Nem kell neki a természet hatalmas országa mintául, képzeleti állat- s növényországot szerepeltet, a föld gyönyörü tájai nem késztetik utánzásra, neki Mars és Saturnusbeli tájak kellenek soha nem látott szinezéssel. Genre-jai pedig megrázók vagy undoritók. De hát ugy hozzák ezt magukkal a modern időket mozgató elemek.

A müipar pedig természetesen lépést tart a müvészetekkel az uj izlés müvelésében. Rá van ez irva minden rajtunk s körülettünk levő tárgyra: ruhára, butorra, edényre stb.

S a modern ember, ki ilyen tárgyakban gyönyörködik: annak életmódja és szórakozásai is bizonyosan különlegesek, minden eddigitől eltérőek lesznek. Nem eszik ugorkasalátát akkor, mikor mindenkinek terem a kertjében s mulatságait nem az évszaknak megfelelőleg válogatja. Télen hegyet varázsol a tánczteremben s báli öltözet helyett szeges czipőben, turista ruhában, hegyes bottal mászkál a papirmaché hegyen. Nyáron mesterséges jégpályát készit s kirándulás helyet korcsolyázni megy. Nappal alszik. Éjjel jár mulatságba — majd azt mondtam: zsákmánya — után. S mert megunta már a villámmal, acetylénnel fényesen kivilágitott, szépséges leányzók szolgálatkészségtől hangos mulató helyeket: poklot varázsol a földre, hol ördögök szolgálnak fel s a pokolbeli kinok utánzatainak szemlélésével felizgathatja ernyedt idegeit.

Hát uj izlés, de senki sem mondhatja róla, hogy jó izlés.

Mit mondjunk ily körülmények közt a divatról? Hisz az mindenha szertelen volt a különböző, főleg a romlott korokban. Hordtak már álhajat, álfogat stb. Fürödtek tejben, vérben; viseltek feltünő ruházatot a multban is. De ez mind elenyésző a mai kor divatjához képest. Hisz ha az általános jelszó: a minél feltünőbb, rikitóbb, különlegesebb, szertelenebb. Ma már minden ruhához megfelelően festik a hajat, ha a ruha megkivánja, akár két szinüre is pl. kék és lila csikosra. Minél ellentétesebbek a ruhán alkalmazott szinek, annál divatosabbak. A természetes virágok utánzatait csak falusi libák viselik maholnap, mert a fantasie virágoknak van napjuk, épp ugy vagyunk a tollakkal, szőrmékkel stb. Mindent kivetkőztet az uj izlés eredeti, szokott formájából.

Eddig az ásvány, növény és állatvilág állt rendelkezésére a divatnak, most már az ember bőrre került a sor. (Öveken már alkalmazzák Párisban.) Eddig előbb megöltük az állatot, ugy használtuk a ruházatunknál, most, a humánus korban az elő állatok (bogarak) is fölkerülnek a női ruhára, fejre; mint akár az afrikai vadoknál; de ott legalább azok az élő fejen mászkáló diszbogarak praktikus czélokat is szolgálnak (pusztitják az alsóbb rendüeket).

Persze ezen divatokat eddig különösen a »müvelődés központjaiban«, a világvárosokban találjuk kifejlődve, azokban a központokban, ahol már a szinpad függönyéről is leszálltak a szárnyas istenek s mythologiai képek helyett hirdetések merednek a szellemi élvezetet kereső szinház látogatóra jó fajta hagymáról, pecsétisztitó szappanról, tyukszemtapaszról stb. stb.

Hát fussunk is ezekből a kulturális központoktól, hol lelkünk szegényebb, izlésünk romlottabb, idegrendszerünk betegebb lesz. Meneküljünk ki onnan, hol a gyárak füstje elöli a levegő ozonját, elsötétiti a napot, hol a kerekek zakatolása elnémitja a madarak dalát, az emberek közönye vagy féktelensége megsemmisiti a gyöngéd hangulatot. Ki Isten szabad ege alá, a vidékre, hol még a természet ölén szunnyadoz az ember. Meneküljünk Nagyváradra.

Ott bizonyára élnek még a régi Istenek. Szent László hires városában megtaláljuk a régi, romlatlan izlést.

S a mint közeledünk, fölenged lelkünkben a fagy. Tavaszi szellőt küld felénk a szőlőhegy, melynek ormán jó ómen gyanánt áll meg a kereszt.

A pályaház s környéke, az uj muzeum jó reménynyel kecsegtet, hogy megfogjuk találni, a mit keresünk; de egy nagy zökkenés megakaszt reményeink szövögetésében. Szitkozódás, sivakodás hallatszik s kitekintve a kocsiból egy kerékpáros nőt látunk felczihelődni a lovak mellett. A törökös nadrágba öltözött nő kihuzza nagy nehezen a kocsi alól összetörött

---

Nem szerette még, de azon az uton volt, hogy megszeresse . . .

. . . A ragyogó gyöngy azonban egyszer csak elfelejtette, hogy egy puha, fehér kéz ugy vette fel a sárból. Akkor volt ez, mikor egy villogó, fekete szemü leány jött a szelid, szőke Tildához és megfogta a kis kezét, amelyben ott ragyogott a gyöngy. A hálátlan gyöngyszem szebbnek találta ezt a fekete leányt és maga is kikivánkozott az élte megmentője kezéből. . . A szelid leány azt mondta: jó. Odaadta és nem sirt érette, — csak mikor nem látta senki.

Igen: mikor már csak hetek kérdése volt a Tilda eljegyzése, Gönczy lelke akkor megint forduló pontjához ért. Akkor ismerte meg a kaczér Jónás Blankát, a kinek ujabban jóformán minden valamire való fiatal-ember udvarlója volt, csak éppen Gönczy Pali nem tartozott közéjük. Addig, mig Palinak a poháron kivül alig akadt társasága, ez fel sem tünt a leánynak. Csak, mikor az előkelő, jómódu földbirtokos ujra szerepelni kezdett, akkor vette észre, hogy még nincs az udvarában. Ez bántotta a hiuságát és addig mesterkedett, mig közelébe jutott a férfinek.

Gönczynek megtetszett az eleven, nagyigényü lány, a ki most már feléledt szivét — ujra lángba boritotta. Tildát egyszer csak odahagyta a Jónás Blanka kedvéért . . . Hogy mi volt, azt elfelejtette már; a régi, büszke ember ujra felébredt benne és azzal az ábránddal tetszelgett magának, hogy a szép, kaczér Jónás Blankát meg fogja törni s az, a kit kevés ember merne feleségül venni, alapvetője lesz az ő házi boldogságának. A Szamosy Tildáról ezalatt egészen megfeledkezett. Vagy hogy még sem. Hiszen egyre mondogatta, mennyire érzi a hálát, a melylyel mindörökre adósa. De mikor a hálából csak kötelesség fakadhat és nem szerelem ! . . . Hogy azonban a hitegetés a legnagyobb foku hálátlanság, erre nem gondolt . . .

Jónás Blanka pedig egy ideig, mintha szivesen fogadta volna az udvarlást, hanem aztán mégis csak az lett a vége, hogy a nagyralátó Gönczy Pali kapta tőle az első kosarat. Valami piperkőcz, a kire különben nagy karriér várt a megyénél, volt most a királynő legkedvesebb aprója.

A hálátlan gyöngy igy ebből a második kézből megint oda hullott a sárba, a honnan egyszer már felemelték, hogy helyet adjon egy czifra, értéktelen üveggolyónak. Hanem ezuttal itt is maradt, nem vette föl senki. Összetiporták. . . . Gönczy Pali csak korhely volt előbb, a kosár után azonban az önvád züllött embert formált belőle.

A nehezen visszaszerzett jó hirnevén kivül hamarosan a vagyonának is nyakára hágott. Annyija azonban maradt még, hogy egy verőfényes napon két könyelmü, szivtelen ember fejéről elháritsa a villámot. Felemelte a nyomorult bünöst a ki ott térdelt előtte s egy csomó bankót nyomott a kezébe . . .

Mikor másnap az árvák pénzét vizsgálgatták, az ülnök s a pénztáros nyugodtan szivták szivarjukat s a város legszebb menyecskéje, Jónás Blanka, az árvaszéki ülnök felesége pompás toalettben várta a pénztárvizsgáló bizottságot ebédre.

És Gönczy? kérdi kegyed . . . Örült, hogy megmenthette Jónás Blankát urával együtt a gyalázattól. Nem aféle nemes káröröm volt ez, csak elégtétel a mult nagy bünéért, amelynek átkától, érezte, ugy sem szabadulhat többé. Ezzel a nagylelküségével ugyan érdemetlent segitett ki a bajból, de azért jól esett neki. Vezeklés volt ez is nagy háládatlanságáért s egy megtépett, illatos virágért, mely most miatta hervadozik. S ez a felemelő tudat egy tiszta és boldog pillanatot szerzett neki . . .

A gyöngyöt méltó büntetésképpen összetiporták ugyan, de nem sülyedt el mindjárt a sárban. Egy darabig felszinen maradt még s a szilánkjaiból is kisugárzott az igaz gyöngy tiszta ragyogása . . .

Hogy az üveggolyóval mi történt, ne is kérdezze kegyed . . . Édes istenem! hiszen az üveggolyókat sokáig tiporhatja, sokáig rugdalhatja az ember. Tovagurulnak, besározódnak, de azért nem egy hamar törnek össze. És, ha össze is törnek, azt hiszem, nem nagy kár értük . . .

Kegyed pedig, ugy-e tanul valamit ebből a históriából? . . . Ha sárba hullott gyöngyöt lát utszélen és restel lehajolni érte, legalább ne tiporjon rája. Ha pedig azt látja, hogy felvették, ne rabolja el attól, a ki patyolat fehér kezével megtisztitotta . . .

Helvey Lajos

járművét és szitkokat szórva a kocsira elvánszorog vele. A kis jelenet alatt egy kis néző közönség verődik össze, közötte férfiak, a kik kis ujjokat sem mozditják a pórul járt s majd életével lakolt sporthölgy segitségére. Ah! itt is vége Szent László lovagkorának, itt vannak az uj izlés jelei!

Ezek a jelek aztán annál számosabbak, minél beljebb érünk a városba. Az ujabb épületeken itt is ott is az uj irányzat, a furcsaság, a feltünő festés, diszités, szerkezet. Ott van az uj izlés a czégtáblákon, feliratokon, kirakatokban.

Ott van az emberek ruházatán, beszédjében, viseletében, még a köszönésében is.

Bizony Nagyváradon is nagyon eltért már az ember a természettől, a természetestől. Nem hiába mondják, hogy Várad haladó város. Az uj izlés terjedése már nagyon feltünő. Ha valami 40 év óta porladó nagyváradi fölkelne sirjából s végig menne utczáinkon, sértené szemét az uj izlés, visszakivánkoznék nyugalmas, sötét sirjába s ily fohászt küldene az éghez izlés dolgában tévelygő élő polgár-társaiért: »Add Uram nekik Szentlelkedet, hogy felismerjék a mi szép, a mi jó s viszatérjenek hozzá.«

Özv. Személy Kálmánné.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—5 óráig 20 krért, Más időben 50 kr.

Május 22. A régészeti és történelmi egylet közgyülése.
Május 23. A vámkezelést ellenőrző bizottság ülése a városházán d. u. 4 órakor.
Május 24. A házbér-adó bizottság ülése a városhazán d. u 3 órakor.
Május 28. A sakkör rendkivüli közgyülése a Széchenyi-szálloda emeleti szobájában, délután 5 órakor.
Junius 3. A régészeti egylet juniálisa a Püspökfürdőben.
Junius 4. A lapkiadók orsz. szövetségének választmányi ülése.
Junius 4. A kerékpár-egylet amatőr-versenye és biczikli-virágkorzója.
Junius 7. Jogászok tánczmulatsága.
Junius 15. A kath. kör mulatsága a Püspök-fürdőben.

* **Piros pünkösd**. Krisztus feltámadása utáni ötvenedik napon (görögül: pentekostes — innét ez magyar pünkösd) leszállott a Szent-lélek az apostolokra és a 12 halász egyszerre megváltozott. Az egyszerü, félénk emberekből Krisztus tanának bátorlelkü hirdetői lettek. Péter apostolnak első prédikációjára ötezer ember vette fel Krisztus hitét s megalakult az első keresztény hitközség, megalakult az egyház. Pünkösd tehát az egyház születése napja. Ős régi szokás, hogy e napon szolgáltatják ki a bérmálás szentségét, hogy akik a hitet fölvették, megerősödjenek abban. A nagyváradi egyházmegyében azonban most nem lesz bérmálás.

* **Pünkösd a templomokban**. *Pünkösd vasárnapján* a l. sz. székesegyházban reggel 9 órakor az ünnepélyes szent misét dr. *Schlauch* Lőrincz bibornok tartja s az Evangeliumnál *Palotay* László kanonok egyházi szónoklatot mond.

A 25 tagu mükedvelőkből alakult énekkar a helybeli katonai zenekar közremüködésével a következő egyházi zenemüveket adja elő:

Kersch: Ecce Sacerdos.
Tchweitzer: Missa de B. M. V.
Gradualera: Beleznay Veni Sancte.
Offert. Kempter Veni creator.

Ünnep másodnapján a szentmise alatt pedig a következő zenemüveket adja elő a székesegyházi ének és zenekar:

J. Sychra A-dur mise (először.)
Grad: Kersch Veni creator.
Offert. Beleznay Veni Sanctae Spiritus.

Az *olaszii* plébánia templomban ünnep első napján nem lesz szent beszéd. Ünnep másodnapján *Dencs* János kanonok tartja a szent misét segédlettel s *Pák* Emil segédlelkész prédikál.

A *Szent László* templomban Pünkösd első napján ugy a szent misét, mint a szent beszédet dr. *Vucskics* Gyula plébános tartja, másodnapján *Pálffy* Béla s. lelkész.

Várad-Velenczén az ünnep első napján *Gábriely* Lajos plébános tartja az ünnepélyes szent misét és egyházi szónoklatott.

* **Eljegyzések.** *Ember* György r. katholikus tanitó kedves, szép leányát *Jolánkát*, mezőkovácsházai tanitónőt eljegyezte *Salamon* Lajos dombiratosi r. kath. tanitó. — *Lázár* Elemér magyar államvasuti felügyelő jegyet váltott *Mikusay* Erzsikével, néhai *Mikusay* Géza volt városi főmérnök bájos leányával.

* **Ülések a városházán.** Nagyvárad város vámkezelését ellenőrző bizottság május hó 23-án délután 4 órakor, — a házbéradó ügyében kiküldött bizottság pedig majus 24-én délután 3 órakor ülést tart a városházán.

* **Ujságirók — kollégájuk ellen**. Abból a polemiából, amely a mult héten két helybeli lap a *Szabadság* és a *Nagyvárad* hasábjain folyt le Dr. V. Zs. és Veridicus (*Váradi* Zsigmond és *Sas* Ede) között, kik közül az első a Szabadságban azt irta Széll miniszterelnökről, hogy idáig csak beszélt, de nem tett semmit, a másik pedig lapjában, egy hivatalos laphoz is beváló buzgósággal sorolta fel az uj miniszterelnök alkotásait — olyan hajsza keletkezett, ami nem válik dicsőségére a váradi ujságirók kollegialitásának. Nem avatkoztunk a két liberalis lap polemiájába, nem akartunk hozzászólni a V. H. O. Sz. váradi fiókjának tegnapi veszekedéséhez sem, mert nem tartjuk azt a nyilvánosság elé valónak, — de laptársaink oda hurczolták, sőt ezzel meg nem elégedve, a V. H. O. Sz. holnapi fiumei kongresszusa elé akarják vinni az ügyet. Nem vezet bennünket semmiféle animositás, — de ha lett volna is csakugyan inkollegialitás Sas Ede eljárásában, annyi bizonyos, hogy sokkal több volt, vádlói (kik egyuttal birái is valának) nagyon sajátságos fellépésében. Nem szándékozunk részletesen foglalkozni a dologgal, csak annak körülményeit jegyezzük fel. Ebben a dologban ujabban az történt, hogy *Sas* Ede levelet intézett *Kulinyi* Zsigmondhoz a V. H. O. Sz. elnökéhez, melyben utalva az ellene inditott hajszára, bejelentette kilépését a szövetségből. Sas Ede ezenkivül provokáltatta *Szathmáry* Zoltánt a »Szabadság« felelős szerkesztőjét, mert az inditványt boykottra ő tette meg.

* **Házavatás Réz Mihálynál** Szép ünnepélyt rendeztek tegnap este *Réz* Mihály tiszteletére — abból az alkalomból, hogy házat vett — tisztelői. Egy mükedvelőkből álló gárda verődött össze, akik zene- és énekproduktiókkal olyan csinos kis serenadot rögtönöztek, hogy az utczai járó-kelők is álmélkodva állottak meg hallgatására. Majd *Vaday* József tanitó tolmácsolva érzelmeiket, kivánván az uj házi urnak sok szerencsét és még több boldogságot. A kellemesen meglepett házi gazda köszönetet mondott s a gárda tagjait szivélyes magyarsággal megvendégelte.

* **Ahol olcsóbb szinházat épitenek.** Nagyváradon most vagyunk a szinház épités előtt. A Fellner és Helmer bécsi szinházépitő czég által készitett terv szerint a szinház 34,000 frtba kerül. Már többször hangoztattuk, s legutóbb a törvényhatósági bizottság több tagjának is az volt a véleménye, hogy ez az összeg igen magas és Nagyvárad városa egyszerűbb és igy olcsóbb szinházat is épithetne, tekintve különösen pénzügyi viszonyait. Más városokban igyekeznek a szükségest a pénzügyi viszonyokkal összhangba hozni. Egy ujabb példa, a Vigszinház mellett a következő hir, melyet a »Magyarország« közöl:

A szombathelyi uj szinház, melynek épitési költségeire 160,000 forint van előirányozva, a közel jövőben felépül. A város által kiirt pályázatra két pályaterv érkezett be. Az egyiket Komor Marczell és Jakab Dezső budapesti müépitész czég, a másikat Láng Adolf, a kassai, pécsi és a Magyar Szinház épitője nyujtotta be. Ez utóbbi a térviszonyok szoros figyelembevételével alkotta meg tervét, mely az adott körülmények között a kivitelre különösen alkalmas.

* **József főherczeg mint rendreutasító.** *Brassó* és *Segesvár* közt van egy *Homoród* nevü község, melyet persze szász atyafiaink *Repsz* néven ismernek. A községnek van tüzoltósága is, a mely a napokban valamiféle jubileumot ült. Erre a jubileumra meghivták *József* főherczeget is, mint a hazai tüzoltóságok fővédnökét. De hát a derék »repsziek« tanultak Brassótól és Segesvártól, melyek ugy vadulnak a magyar szótól, mint egy bizonyos nemes állat a piros posztótól. A repsziek is *német* nyelven fogalmazták meg meghivó levelüket, rátettek egy 5 kros bélyeget és elküldték a főherczegnek, hogy az neki »*személyesen*« adandó át. A főherczeg megkapta a levelet, el is olvasta, felelt is rá. Válaszát azonban a repsziek aligha teszik el örök emlékül. Legmagyarabb főherczegünk kioktatja a szemérmetlen szászokat, hogy nálunk *magyar* a hivatalos nyelv, minden hatóság tehát *magyarul* tartozik levelezni. Kioktatja aztán egy kis illem tudásra is, hogy minden főherczegnek van kabinetirodája, tehát a meghivókat oda tessék küldeni és nem kell a »személyes« kézbesitéshez ragaszkodni. — Hogy a repsziek ezután igen szégyelik magukat, nem tudjuk, de nem is hisszük. Brassó vidékén az efféléket igazi szász kulturközömbösséggel fogadják és továbh szavaznak a — *magyar nyelv ellen.*

* **Őskori sánczok Biharmegyében.** *Téglás* Gábor akadémiai tag, a dévai főreáliskola igazgatója a mult évben tanulmányozta az »Ördögárok«-nak nevezett bihari őskori sánczokat Szalonta környékén. A tudós ez évben folytatni fogja tanulmányát a cséffai, nagyszalontai, m.-keresztesi, berettyóujfalui, szalárdi és derecskei járásokban, azonkivül a tavaly megvizsgált sánczrészleteket ujból megtekinti s a szebb pontokat lefényképezi. Uj kutatásokat eszközöl a megye többi járásaiban is. Minthogy ez a sánczrendszer kideritése első sorban a vármegye őskorára fontos, megkereste és felkéri az alispánt, hogy hasson oda miként működésében a községek és különösen a birtokosok támogassák.

* **A piczulás-bankból.** Az ujvárosi régi piczulás-bankban pünkösd ünnep miatt nem lesz befizetés. *Az igazgatóság.*

* **Politikai párbaj Aradon**, *Aradról* táviratozza tudósitónk, hogy tegnap délután az Csála-erdőben pisztolypárbaj történt *Benedek* Árpád az »A. és V.« segédszerkesztője és *Révész* Adolf vasuti főfelügyelő, a szabadelvüpárt oszlopos tagja között. Benedek segédei voltak dr. *Nagy* Sándor és *Bogsán* Szevér, Révészé *Müller* Károly és *Stauber* József. A párbajra az adott okot, hogy Benedek Hieronymi tartózkodása alkalmával szóvá tette Révész politikai magatartását, aki pár hét előtt szintén bizalmatlanságot akart szavazni Arad képviselőnek. A párbaj baj nélkül folyt le

* **Paprikás hirdetés.** Bécsben minden gyerek ismeri — paprikás Schlesingert, a kinek ez a tüzes magyar füszer szerzett vagyont és nevet. Értette a módját, hogy kell reklámot csi-

nálni a paprikának, de meg is adta az árát. Mikor a bécsi lapokban először látott napvilágot ez a hirdetés: A ki az Ur asztaláról eszik annak nem kell semmi földi étel, azonképpen a ki a Schlesinger-féle paprikát használja, annak nem kell semmiféle földi élvezet. Bécs katholikus köreit módfelett bosszantotta ez az izetlen reklám. Bécsben a Schlesingerekre jó ideje rossz napok járnak. s a mikor az érseki konzisztórium panaszszal fordult a bírósághoz, hogy a paprikás hirdetés profanizálja a vallásos érzületet. Schlesingert egy hónapi fogházra ítélték. Az ítélet jogerős lett, már csak végrehajtásra várt, a mikor dr. Visontai Soma orsz. képviselő Schlesinger érdekében kegyelmi kérvénynyel fordult a királyhoz. Dr. Ruber igazságügyminisztert pedig táviratilag kérte, hogy függeszsze fel az itélet végrehajtását arra az időre a mig a kegyelmi kérvény sorsa tölött a legmagasabb helyen határoznak.

* **Uj nemes.** Ő Felsége *Dárdai* Sándornak, az állami számvevőszék alelnökének és törvényes utódainak a magyar nemességet adományozta »baranya-baáni« előnévvel.

* **Gyermekgyilkos anya.** *Sárközy* Imréné, sz. Szilágyi Rozália sarkadi lakosnő ujszülött gyermekét megfojtotta s aztán kivitte egy hepehupás kecske-legelőre s ott elásta. A csendőrök azonban felfedezték a bünös tettet s az asszonyt, ki utóbb töredelmes vallomást tett, letartóztatták és a sarkadi járásbiróság börtönébe kisérték.

* **Állatorvos választás.** A kötegyáni körállatorvosi állásra *Grünbaum* Miksa választatott meg.

* **Az orosz naptár reformja.** Érdekes hir érkezik — Berlin utján — Pétervárról. Arról van szó, hogy elmuljon a különbség, mely a mi naptárunk és az orosz naptár között van és a mely hova-tovább oda vezet, hogy a gör. keletiek majd nyár derekán ünneplik karácsonyt. Ámde ennek mégis elejét veszik. A czár elnöksége alatt álló orosz csillagászati társulat kebelében ugyanis bizottságot alakitottak a naptár reformjának tanulmányozására és a reform mielőbb való nyélbeütésére.

* **Mibe kerül a Hágai kongresszus?** A békekongresszus kétségkivül több millió forintba fog kerülni. A hollandi kormány reprezentálási költségekre 75.000 hollandi forintot engedélyezett. A czár Staal nagykövetnek a hágai ünnepélyek költségeire egyelőre 150.000 rubelt küldetett, de Staal mint a kongreszzus elnöke háromszor annyit el fog költeni estélyekre. A szultán négy delegátust és három titkárt küldött a kongresszusra; ezek az urak egyenkint 6000 frt pótlékot és 120 frt napidijat kapnak a kongresszus idejére. Szinte kétségtelen, hogy a többi hatalom sem volt szükmarku a megbizottjaival szemben; az meg épen bizonyos, hogy a kongresszus alatt rendezendő ünnepélyek, ebédek és estélyek a kongresszus minden tagjának sokkal többe fognak kerülni, mint amennyit e költségekre megbizójától kap.

* **Az Etsedy-atellierből.** Az Etsedy által festett nagy képet E. *Kovács* Gyula ur nyerte »*Tünde*« névvel.

x **Dr. Robitsek Ferencz nagymarosi plebános harmadik zarándoklata Lourdesba.** E hires kegyhelyre az idén egy nagyobb számu résztvevőből álló zarándoklat indul dr. Robitsek Ferencz esperes plebános lelki vezérlete alatt. A hálókocsival ellátott különvonat augusztus hó 21-én indul Budapestről, Kanizsa—Pragerhof—Marburg—Franzensfeste—Alán át Milánóig, ahol a társaság megpihen. Innen Génuán és a Rivisera mentén Marseille-ig folytatja utját, mely második pihenő állomásnak van kiszemelve. Egy napi pihenés után egész Lourdesig utazik a társaság, hová augusztus 26-án reggel érkezik meg. Négy napi időzés után történik a visszautazás szintén külön vonattal Nizzáig s innét 1 napi tartózkodás után Génuáig, honnan ismét 1 napi tartózkodás után Milanó—Verona—Franzensfesten át a társaság szeptember 5-én hazaér. Különös kedvezménykép a visszautazáskor a franczia határtól kezdve az együtt utazás kötelezettsége megszünik s mindenkinek jogában áll a társaságtól elválva, függetlenül tenni meg hazatérő utját. Az egész utazás kizárólag vasuton történik. Részvételi árak: I. oszt. 220 frt, II. oszt. 170 frt, III. oszt. 100 frt 8 napi teljes szálloda ellátással. Részletes programmok kaphatók Msgr dr. Robitsek Ferencz esp. plébánosnál: Nagymaroson (Hont-megye), ki a jelentkezeseket már most elfogadja.

* **A rossz dajka.** Egy szegény cselédleány járt-kelt tegnap a rendőrségen izgatottan csititgatva kicsiny pár hetes gyermekét. Panasza különös és érdekes. Nehány héttel ezelőtt történt, hogy a leánynak született egy gyermeke, akit mivel másképen eltartani nem tudott, dajkaságban adott Fodor (Fridmann) József külvárosi polgárhoz, ő maga pedig beállott dajkának, igy akarván felnevelni gyermekét. Fridmann a gyermeket el is fogadta, tegnap azonban minden ok nélkül vissza vitte anyjához, kijelentvén, hogy többé magánál tartani nem hajlandó. A leány kétségbeesésében a rendőrséghez fordult, mert igy gyermekét eltartani nem képes. A gyermek elhelyezéséről a rendőrség fog gondoskodni.

* **A lókötő fia.** Hires lókötő volt annak idején *Nayy* Ferencz, aki lókötésért most is ott a börtönben. A fia a 15 éves Sándor ngy látszik, hogy apja példáját követi, amennyiben tegnap *Moskovits* Izidor kispiaczi kereskedő, akinél a fiu tanoncz volt, tetten érte, amint a pénztárból lopott. A tanoncz ez alkalommal csak 45 krt tudott lopni, amit megis találtak nála. A rendőrségen a reményteljes csemete beösmerte, hogy több izben kinyitotta a fiókot egy eltört kulcscsal s hogy onnan elvitt apródonkint vagy harmincz forintot. Az ügyet áttették az ügyészséghez s igy a fiunak reménye lehet, hogy az apjával találkozhatik a — börtönben.

* **Zene a Schlauch-téren.** Nagyvárad egyik legszebb sétányán, a Schlauch-téren ma, vasárnap délután *Pócsi* Laczi jóhirü zenekara fog játszani. — Hétfőn, pünkösd másodnapján pedig a kitünő katonai zenekar fogja a közönséget szórakoztatni.

Huszonhét év mulva . . .

— Kézre került gyilkos. —

— Ne bolondozz Bálint, minek játszol, ha ilyen disznó pecked van ma.

— Agyonlőlek kutya, kifosztottál mindenemből.

Csapó János kőmüves mester nem tudott védekezni, de még egy szót sem kiejteni, mert *Madari* Bálint micskei illetőségü czipész revolvert rántott elő és vakdühében lelőtte. Igy természetesen Csapó János lett a vesztes, annak daczára, hogy a kártyázóknak minden pénzét elnyerte.

Ez az eset pedig történt 1871 év tavaszán a most már lebontott Korona vendéglő iparos emberekkel zsufolt ivójában. A gyilkos e vakmerő tett után a meglepett jelenlevők között minden ellenállás nélkül surrant ki a szabadba s el is tünt végleg. A meginditott nyomozás nem tudott a gyilkos nyomára jutni s az ügy iratai a nyomozás eredménytelensége miatt ad acta tétettek. A gyilkosról azután kiderült, hogy egy *Deszpár* Dániel czipész nevére szóló vándorkönyv és születési bizonyitvánnyal Oláhországba szökött, de tartózkodási helye ezután is teljesen ismeretlen volt.

1891-ben a gyilkos életjelt adott magáról, mert egy örökségi ügyben felhatalmazást küldött Nagyváradra, egy ügyvédnek Braillából és a kir. törvényszék ujra fölvette az eljárás megszakadt fonalát s Madari Bálint kiadatása iránt meginditotta az eljárást. Ámde a kiadatási eljárás nem vezetett semmi eredményre, mivel a romániai törvények értelmében a gyilkosság büne 10 év alatt elévül. Az eljárás a bünös kézrekeritéseig felfüggesztetett.

Madari Bálint most már vigan élte világát, de vigyázott arra, hogy Romániából ki ne tegye lábát.

Azonban még sem vigyázott eléggé, mert a a közelebbi hetekben valami csint követett el tartózkodási helyén, a miért Madarit, minthogy illetőséget ott még most sem nyert, kiutasitották Romániából és most hosszas vándorlás után Magyarországnak vette utját. Orsovánál igazolásra szólitották fel s minthogy arra számitott, hogy a magyar törvények szerint büntetése szintén elévült, nyugodtan megmondta nevét, távollétének okát stb.

Az orsovai szolgabiró távirati megkeresése tegnap érkezett meg a nagyváradi kir. ügyészséghez Madarit illetőleg s a kir. ügyészség a karánsebesi kir. ügyészséghez táviratozott letartóztatása iránt.

Madari Bálintnál letartóztatásakor találtak 457 frt készpénzt, egy arany órát és 3 rubelt.

EGYESÜLETEK.

A Pázmány-egyesület gyülése. Az országos Pázmány-egyesület a kath. irók és hirlapirók egylete évi első rendes közgyülését folyó hó 25-én, csütörtökön, délután fél 6 órakor saját helyiségében Budapesten, VIII. ker., Gyöngytyuk-utcza 3. szám alatt tartja, melynek tárgyai: 1. Elnöki megnyitó. 2 Főtitkári jelentés. 3. A számvizsgáló-bizottság jelentése a pénztár állapotáról. 4. A választmány ujjáválasztása az alapszabályok 24 §-a értelmében. 5. Várossy Gyula orsz. képviselő inditványa az egyesületi élet emelése érdekében 6. Egyéb inditványok (Ezek az alapszabályok 24. §-a értelmében három nappal a közgyülés előtt az elnöknek bejelentendők.) Budapest, 1899. május hó 10-én. Tisztelettel Dr. *Herczegh* Mihály, elnök.

Igazságszolgáltatás.

Egy szélhámos bank bünpöre. *A magyar takarèk és hitelszövetkezet* bünpörében, melynek tárgyalását tegnapelőtt kezdte meg a törvényszék, ma déli 1 órakor hirdették ki az itéletet. A bíróságnak 130 panaszszal kellett végezni s ezért a tegnapi napon éjfélig tárgyaltak. A mint a bizonyitó eljárás véget ért, Pataki kir. ügyész előtetjesztette vádinditványát, részletesen foglalkozva a szélhámos bank tiz év óta folyó bünpörével. A közvádló megváltoztatta a királyi ügyészség eredeti álláspontját, a mennyiben a volt »vezérigazgató« ellen, Weisz József ellen, a ki 116 csalással volt vádolva, egy folytatólagos csalási büntettéért kért marasztó itéletet; dr Weisz Miksa intézeti volt jogtanácsost és Weltner Miksát egy csalásban való részesség, Böhm Jakabot pedig két csalás büntette miatt kérte sujtani.

A fővádlott védője, dr. Nagy Dezső után Wolf Vilmos dr. azt vitatja, hogy dr. Weisz Miksát, a ki mint ügyvéd járt el a reá bizott pörökben, nem lehet büntetni. Maga dr. Weisz Miksa is hosszasan beszélt, kifejtve, hogy ő már azért sem lehet részes a csalásban, mert nem volt meg közte és az intézet emberei közt az előzetes egyetértés. Az unalmas tárgyalásba derültebb hangulatot vitt dr. Weisz Ödön a védőbeszédével, melyet azon kezdett, hogy a tárgyalás elején Bőhmöt a legkisebb bünösnek hitte s ime most azt kell látni, hogy bizony az ő védencze a — legnagyobb gazember. Ezt kell ugyanis következtetni abból, hogy Bőhm Jakab ellen a kir. ügyész még a 116 csalással vádolva volt vezérigazgatóénál is több vád, két csalás miatt kér büntetést. Dr. Kisfalvai A. Rezső azzal érvelt a Weltner ártatlansága mellett, hogy védencze a bank ügynökeként szerepelvén, csak a kapott utasitáshoz tartotta magát. A többi vádlott, Singer Antal Jakob, Goldschmidt Lipót és Mandl Vilmos érdekében nem kellett szót emelmi, miután velük szemben a kir. ügyész elejtette a vádat.

A nevelőnő tragédiája. Valahonnan München mellől került harmadéve Aradra egy szép kis guvernánt, *Lahr* Sarolta. A fiatal és

gyönyörü leányt valósággal körülrajongta a város aranyifjusága, természetes tehát, hogy sokan sajnálták a kis Saroltát, mikor *Csutak* Károly, temetés-vállalkozó házában, hol alkalmazva volt, *hirtelen meghalt*. A gyanus halál hire eljutott Bajorországba is, meghalotta a leány apja és azonnal vonatra ült, hogy a végére járjon a dolognak. Itt még inkább megerősödött az öreg Lahr gyanuja, mert elveszett gyermeke hagyatékában egy csomó szerelmes levelet, ortografiát talált. A dologba beleavatkozztt az *igazságügyminiszter*, a nevelőnő holttestét kiásták a sirból s aztán letartóztatták *Lilienbergné* bábaasszonyt s megindították ellene a bünvádi eljárást Csutak Károly ellen is. Miután a sötét bün valószinüvé vált, az aradi törvényszék, majd *utóbb a nagyváradi kir. tábla is* vád alá helyezték Csutakot és a szülésznőt. Ugyanezt tette ma a *kuria* s igy az ügy, melynek szenzációs részletei lesznek, nemsokára végtárgyalásra kerül. Aradon. persze *zárt ajtók mögött*. A vádlottakat a kir ügyészség a btkv. 285. §.-a alapján vádolja, a mely szakasz *tiztől-tizenöt évig terjedő fegyházat ir elő.*

IRODALOM.

Szent Antal Toulonban és a szegények kenyere. Olvasóinknak bizonyára kedves hirül szolgál, hogy ily czimü könyv jelent meg, melyben a nagy Csodatévő, *Páduai Szent Antal* touloni müködését beszéli el *Buday Aladár*, a bp. kath. népkör titkára, szemtanuk és saját tapasztalatai nyomán huszonnégy fejezetben, különös tekintettel hazánkra. A »kenyeres Szent« tiszteletének mai elterjedettsége mellett valóban időszerü munka ez a könyv, mely mindenkinek kedves olvasmányul szolgálhat. Vonzó modorban irta meg benne a szerző a *„szegények kenyere“* kezdetét és világba terjedését, közben szép elbeszéléseket, költeményeket, mik a nagy Szent hatalmát hirdetik. Minden sorából az Ur és a Szent iránti erős bizalom szól hozzánk, lehetetlen, hogy meg ne induljunk rajtok, bizalmat ne meritsünk belőlük. Ajánljuk a kedves könyvet olvasóink figyelmébe és pártolásába. A 232 oldalas, diszes kiállitásu kötet olcsó; egy példány ára egy frt (postán 1 frt 10 kr.), tiz példány 9 frt. Azon zárdáknak, kath. egyesületeknek, kik jótékony czélra árusitani kivánják, 25 példány 20 frt. Könyvárusoknak megfelelő árengedmény. Megrendelhető a Páduai Szent Antal Lapja szerkesztőségében, *Budapesten*, Ferenczieк zárdája.

TANUGY.

Érettségi vizsgálatok. A nagyváradi tankerületi kir. főigazgatósághoz tartozó középiskoláknál a szóbeli érettségi vizsgálatok a f. tanév végén *Nátafalussy* Kornél, kir. tanácsos, tanker. főigazgató elnöklése mellett a következő napokon fognak megtartatni:

Junius 2. 3. napjain a nagyváradi áll. főreáliskolában.

Junius 5., 6., 7. napjain a nagyváradi kath. főgimnáziumban.

Junius 9., 10. napjain a belényesi gör. kath. főgimnáziumban.

Junius 13., 14., 15. napjain a lugosi áll. főgimnáziumban.

Junius 17., 18., 19. napjain a temesvári áll. főreáliskolában.

Junius 20., 21., 22., 23. napjain a temesvári kath. főgimnáziumban.

Junius 25., 26. napjain az aradi áll. főreáliskolában.

Junius 27., 28., 29., 30., jul. 1. napjain a kir. főgimnáziumban.

A fehértemplomi áll. főgimnáziumban dr. *Asbóth* Oszkár budapesti egyetemi ny. r tanárt, a verseczi áll. főreáliskolához pedig *Bartanich* Gézát, a b. Eötvös-kollégium igazgatóját küldi ki a vallás és közokt. miniszter elnökhelyettesekül.

Miniszteri biztosok az érettségi vizsgálatokra. A vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. *Moldován* Gergely kolozsvári egyet. nyilv. r. tanárt a belényesi gör. kath., dr. *Szamosi* János ugyanottani egyet. r. tanárt pedig a temesvári kath. főgimnáziumban a f. iskolai év végén tartandó érettségi vizsgálatokhoz miniszteri biztosul küldötte ki.

Államsegély a nagy-szalontai algimnázium részére. A vall. és kőzokt. miniszter a nagyszalontai közs. algimnázium részére az 1899. évre 1000 frt fenntartási államsegélyt engedélyezett.

MULATSÁG.

Teke-verseny a Réti népkörben. A nagyváradi Réti népkör pünkösd másodnapján délután nagy sörözéssel egybekötött tekeversenyt rendez, melyen a szerencsés nyerők között értékes nyeremény tárgyak fognak kiosztatni.

SZINHAZ.

Heti müsor.

Vasárnap d. u. *Náni.* este: *Aranylakodalom.*
Hétfő d. u.: *Hamupipőke.* este: *A nagyapó.*
Kedd: *Zsidónő.*
Szerda: *Himfy dalai* először.
Csütörtök: *Himfy dalai.*
Péntek: *A baba* először.
Szombat: *A baba.*
Vasárnap: d. u. *Egy katona története.* este *A baba.*

Három hétről.

Nagyvárad közönsége nem érdemel állandó szinházat, ezt bizonyitja majd minden este azzal, hogy a szinházat üresen hagyja. Szinte félve lépünk be minden este és ha már mérsékelten telt ház van, hát már sikerültnek tartjuk az előadást is, annyira tudunk örülni *Bölöny* intendáns kasszabeli jóvoltának. Immáron 3 hete, hogy a kolozsvári »Nemzeti szinház« itt játszik és ez idő alatt bizony már sok volt az üres házból és alig 2—3 az eladott házból.

Viczczek is keletkeztek bőven az üres házat illetőleg. Nagyon rossz, kiállhatatlan viczczek, közülök mégis legmulatságosabb az, hogy egy ur a földszinten — az *Antonius és Kleopatra* előadásán maga mellé intette az ajtónyitogatót, mert félt magában. Legkevésbé *Bölöny* intendáns mulatott ezen.

No mert tessék elképzelni azt, hogy a nagy remények, melyeket az intendatura a legjobb nyári állomás iránt táplált, nem mutatkoznak. Ami sok, az sok.

A látogatás lanyhaságának oka nem lehet semmiesetre a szintársulat tehetségtelensége. A drámai személyzet igen jó erőkből van összeválogatva, jó mult áll a szereplők után. E. *Kovács* Gyula, L. *Fáy* Szeréna, *Szentgyörgyi* István, *Tompa* Kálmán szerepléseit emlitjük csak, kiket mindennapi szini hiradásainkban emlegetünk. s hozzá tesszük, hogy van még több is. Sok jót mondhatunk az operettszemélyzetről és legkevesebb jót a karszemélyzetről. Hogy az epizód-szerepek nem válnak az előadás javára, az talán mindenütt ugy van és meg is lehet benne nyugodni, hogy máskép nem lesz sohasem, de hogy a gyönge kardalok ne gyötörjék agyon a hallgatóságot, azon talán okkal móddal mégis lehet segiteni. Ha nagyon részletezni akarjuk a dolgot, hát az előbbi baj a férfi-karszemélyzetben mutatkozik. Ez azonban még nem a főhiba.

A főhiba a vezetésben rejlik. Az elmult 3 hét alatt a műsor alig mutatott valami kiválóságot s a személyzet nem tanul.

A jövő heti müsor azt mutatja, hogy ezen előkelő magatartásnak végre-valahára *vége szakad*. Ideje is már.

A nagyapót — Szigligetinek rég nem adott népszinmüvét — tűzte ki az igazgatóság hétfőre, ünnep másod napjára. A nagy gondbal betanult darab főszerepeit *Kissné, Laczkó, Komlósi, Perényi* Margit, *Bónis, Hellai, Kassai, Leővey, Nyárai, Szentgyörgyi* és *Szerdahelyi* játszák,

Zsidónő — Helvey örökszép operája — kerül szinre kedden. — Különös érdekeket ad az előadásnak *Rizzi* Margit — koloratur énekesnő — bemutatkozó föllépte, ki *Izabellát* énekli. *Székely* Irén, *Fehér* és *Mezey* megtartották szerepeiket.

Himfy dalai — Berczik Árpád kitünő vigjátékának bemutató — első előadása — lesz szerdán. Az elmult szinházi évadnak a legnagyobb sikerü darabja országszerte mindenütt a legnagyobb tetszésben részesül és méltán, mert a magyarság küzdelme nyelvéért a század elején, a tiszta patriárchális levegő és *Kisfaludi Sándornak*, rokonszenves romantikus szereplése: hazafias, idyllikus, fennköltélvezetet nyujtanak a jobb érzésü közönségnek. Az igazgatóság uj diszleteket és korhü jelmezeket készittetett a darabhoz, a melyben egy régi »*Palotás*« és »*Süveges*« tánczot is bemutatnak. A főszerepeket *Komlósi, Laczkó, Miklósi. Vásárhetyi Vilma. Bihari, Janovics, Iványi, Szentgyörgyi* és *Tompa* játszák.

Talmi herczegnő.

Konti édes zenéjü operettjében gyönyörködött tegnap közönségünk.

A szereplőkön meglátszott, hogy jó keddvel játszottak, egyik-másik talán tuljó kedvvel.

Székely Irén és *Perényi* Margit dominálták az estét. Ez maga is teljesen biztositja a sikert.

Mezeynek kevés száma volt, *Nyáray* elemében jutott Dárius szerepében, rengeteg tapsot kapott a *felsőbb* régióból.

Kassai szépen énekelt, mint rendesen és ugy játszott, mint rendesen.

Az előadás teljes sikerü volt, a rendezés és zene kifogástalan.

REGÈNY-CSARNOK.

NEM HIÁBA.

Irta: **Neidegg**, forditotta: **Szirtes.** 19

V.

— Természetesen meghivom és őszintén fogok örülni, ha viszontláthatom, — felelt a grófné. Tudod, mindig szerettem őt és gyakran oltalmamba vettem, midőn ábrándos ötletei téged türelmetlenné tettek. Hidd meg őt bármely napra.

— Tehát igazán és valóban jól mulattál Leó? — tért vissza Róza az előbbi tárgyra. — Nagyon különösnek találom azt ilyen embernél, a ki a világot annyira megveti. A tudomány hatott meg vagy a zene?

— Mind a kettő. De talán a szép hölgyek is.

— Úgy látszik, most mindenütt a tudomány járja, — válaszolt Róza, mintha nem is hallotta volna bátyja utolsó szavait. — Ime, még kedves Lujza néném is meg akarna engem annak nyerni, — szólt és az öreg nő keze után nyult, hogy ajkaihoz emelje. — Egész komolyan tette nekem az ajánlatot, hogy vegyek irodalomtörténeti s nem tudom még miféle órákat. El tudod te azt képzelni, Leó? Hallani sem akartam róla — de a zeneoktatásba bele kellett nyugodnom.

— Hála Istennek, legalább egyebet is hallunk majd tőled, mint azokat az örökös keringőket. Kár azért a szép tehetségedért!

— Ugyan hallgass te is avval a tanulással! — Lujza néni azért vett magához, hogy szórakozzam, nem pedig, hogy az iskolapadot koptasam. Igaz, — szólt és felugrott, — ma korcsojázó nap van, de előbb irnom kell anyámnak hamar. Ó mennyire örülök ennek a napsugárnak! Három óra hosszat a jégen, de pompás lesz!

Leó aggódva tekintett anyjára:

— Mama, a fagyos mama oly sokáig tartson ki — a hidegben.

— Ne aggódjál, Leó. Lujza néni Hidegházy bárónéra biz; a báróné eljön értem, az ő leányaival együtt vezet a jégre és sértetlenül

haza hoz ismét. A viszontlátásra este az ebédnél, Leó ! Villásreggelihez szokás szerint csak nem jösz ?

— Viszontlátásra a jégen, Róza. Én is ott leszek, van szeremcsém előre felajánlani karomat.

Róza elpirult örömében:

— Valóban, Leó ? Te a jégre jönnél !

— Leó kitűnően korcsolyáz, — erősité anyja, fájlalva, hogy fiától valamit elakarnak vitatni.

— Azt hittem, hogy ez a hiu mulatság messze alattad áll, — ingerlé őt Róza.

— Minek tartasz tulajdonképen ? — kérdezte Leó majdnem bosszúsan. — Talán valami megcsontosodott vaskalapos szobatudósnak, mert nem kizárólag vadászatok és lovak iránt érdeklődöm ?

A leány pajkos barna szemei végtelen barátsággal tekintettek Leóra, midőn nevetve válaszolta:

— Hogy, minek tartalak ? A tudományok és bölcseség szülöttének, a ki csak nehezen beszéli a nyelvet, melyen mi földi halandók kotyogunk.

— És aki a jégre vetődik, hogy nevetségessé tegye magát, ugy-e ? De azért megmaradok igéretem mellett. Hány órakor menjek ?

— Egy órától fogva a jégen leszek.

E szóra azonnal árnyba borult Leó derült arcza:

— Ejnye, de alkalmatlan! Most jut eszembe, azon időre el nem mehetek. — Elővette jegyzőkönyvét: — Úgy van, itt áll: egy órakor tanácskozás Roter káplánnal, Huemer tanárral stb, hogy hogyan lehetne a szegény munkások lakásszükségén valamiképen segiteni ?

Róza arcza dühbe borult :

— Kiállhatatlan ? Folyton azok az unalmas tárgyalások ! Hadd most a te káplánodat !

— Nagy szükségen kell segiteni, Róza. Ezen emberek lakásai részben nem emberhez méltók; az egyik család pl. egy kiselejtezett vasuti marhaszállitó kocsiban lakik, de némelyek még nagyobb nyomoruságban sinlődnek.

— Nem szokták ők jobban.

— Ezt rosszul mondtad Róza, — feddé őt szeliden a grófné.

— Ah, nem gondoltam én azt olyan roszszul, — mentegetődzött a leány. — Csak azt akartam mondani, hogy Leó más napra is halaszthatná a tanácskozást. Papa úgyis azt mondja, hogy Roter tisztelendő úr csupa tüz és láng, de fáradozásának még sincs eredménye.

— Ha mindjárt úgy is volna, legalább teljesitette kötelességét, a menyiben akart segiteni, — viszonzá Leó mereven.

Róza félre huzta csinos száját:

— Igen, igen! Tehát Isten veled, Leó! A viszontlátásra . . . majd husvétkor . . . vagy Szentháromság vasárnapján, — pergette.

Leó nevetett:

— Nem, hanem ebédnél és egész este. Páholyt béreltem az operában és kérlek titeket, fogadjatok be engem is. A »Repülő hollandit« adják ma elő.

Róza megbékült azonnal és tapsolt örömében:

— Ejnye be jó, te derék Leó ! Csak ne engedj valami káplánt vagy valami tudóst közbelépni. — Miután kilövette ezt a nyilat, nevetve kiszaladt.

— Igazi gyermek ! — szólt a grófné szeretetteljesen nézve utána.

— A ki gyermek marad a sirig, — szólt kicsinyítőleg a fia.

— Ne olyan keményen, Leó, — ellenkezett az anya és szavainak megfelelt a szelidség nyájas ragyogása szemeiben, a jóakarat kifejezése hófehér hajjal szegélyezett, de még mindig szép arczában. Sajátja volt az a varázs, melyet a szivjvóság és a lelkület valódi nemessége kölcsönöz, mely az ifju arczot elállhatatlanná teszi, sőt e hervadt öreg vonásokat is megdicsőiti. A fiu szakasztott mása volt anyjának, csakhogy durvább kiadásban. Szigoru önfegyelmezéshez szokva, másoktól is sokat követelt; de ha valami meghatotta, a mi érzelmeinek mélyét felszinre hozta, kék szemei olyan kifejezést öltöttek, mely anyjára emlékeztetett és kemény vonásaiban olyan lágyság jelentkezett, melynek benyomásától egykönnyen senkisem szabadulhatott; ugyanis az erő soha nem hat élénkebben a szivre, mint ha jósággal párosul.

— Nagyon szigoruan itélsz, — ismételte, midőn a fiu elhallgatott; — fiatal leánytól senkisem várhatja, hogy saját észletei alapján komoly kérdésekről önálló itéletet alkotott legyen magának. A dolog természetében rejlik, hogy azt hajtja, a mit másoktól hallott.

(Folyt. köv.)

HIVATALOS.

A köztisztaság érdekében.

A meleg évszak beálltával előfordulni szokott levegő és talaj-fertőzésből eredő közegészségügyi bajok és veszélyek megelőzése czéljából felhivom a város lakosságát különösen az alant elősorolt óvintézkedések pontos teljesitésére:

1. A házak előtt levő utczai és udvari folyókák tisztán tartandók.

2. A házak előtti folyókák és járdák a fütől kitisztitandók.

3. A házak előtti járdák naponként legalább kétszer fellocsolandók.

4. Mindenféle, különösen könnyen erjedésnek induló étel- és gyümölcs-hulladék azonnal eltávolitandó.

5. Az udvarokon összegyült szemét és trágya hetenkint legalább egyszer a város által kijelölt szemétlerakó helyekre kihordandó, s a trágya és szeméttartó helyek minden kihordás után 5 százalékos karbolsavval vagy mésztejjel fertőtlenitendők.

6. Kávéházak, vendéglők korcsmák és gyáraknál az ürszékek naponként, magánházaknál hetenként kétszer fertőtlenitendők.

7. Azon városrészekben, hol sertéstartás engedélyezve van, az ólak és hizlaló helyiségek tisztán tartandók és hetenkint legalább is háromszor fertőtlenitendők.

8. Sertéseknek és baromfiaknak az utczára való kibocsátása tilos.

Ezen utasitások nem teljesitése esetén első sorban az illető ház- vagy üzlettulajdonos fog felelősségre vonatni.

Felhivom a város közönségét, hogy ezen óvintézkedéseket annyival is inkább tartsa be, mivel a rendőrségi közegek pontos ellenőrzésre lettek utasitva és beigazolt panaszok esetében a mulasztókkal szemben a közegészségügyi törvényben előirt büntetési határozatok fognak alkalmazásba vétetni.

Nagyváradon, 1899 május hó 16-án.

Ifj. Rimler Károly,
rendőrkapitány.

A karlóczai zsinat.

A megtartott szerb püspöki zsinat nem határozott végleg a *Brankovics* patriárka és *Zmejanovics* verseczi püspök közötti viszályban, hanem későbbre hagyta végleges határozatának meghozatalát.

A püspöki zsinat hátározatának ide vonatkozó része a következő:

A zsinat egyuttal megkéri a patriárkát, hogy a püspöki zsinat összehivására is tegye meg a kellő intézkedéseket. Minthogy pedig Zmejánovics akkor, mikor az óvást beadta, a Brankovics patriárka ellen bizonyos Eremits és Pavlovics által fölhozott állitólagos bizonyitékok megitélésében kellő óvatosság nélkül járt el, amivel közmegbotránkozást idézett elő; minthogy továbbá Zmejánovics püspök a közmegbotránkozás hatásának enyhitésére semmit sem tett és annak közvetett okozóit nem vonta felelősségre, minthogy azonfelül az ilyen esetekre előirt egyházi szabályok ellen vétett: a püspöki zsinat elitéli Zmejánovics Gábor verseczi püspöknek, mint a Brankovics pátriárka ellen emelt vádak beadójának eljárását, amennyiben a legmélyebb sajnálkozását fejezi ki az eset felől és legnagyobb mértékben rosszalja eljárását, föntartván kának határozatát arra az időre, amikor ez az ügy véglegesen el lesz intézve.

Ezt a tározatot a zsinat mindjárt kihirdette *Nikolics* Fedor báró királyi biztos, *Brankovics* patriárka és *Zmejánovics* püspök jelenlétében.

Brankovics patriárka tegnap Nikolics Fedor báró királyi biztos tiszteletére bucsuebédet adott, amelyen Brankovics patriárka először ő Felségére, azután *Széll* Kálmán miniszterelnökre és végül Nikolics báró királyi biztosra mondott pohárköszöntőt. Nikolics a patriárkát és a zsinat tagjait köszöntötte föl, akiknek megköszönte hogy tanácskozásaikban az egyház javára törekedtek és határozataikat egyetértőleg és egyhangulag hozták meg. Az ebéd után, még a zsinat ünnepi berekesztése előtt Zmejánovics püspök kihallgatásra ment Brankovics patriarkához és önszántából megkövette az ellene emelt vádakért és egyuttal körülményesen elmondta, hogyan birták rá a radikálisok a patriarka ellen való fellépésre, amelyet különben a legőszintébben megbánt és jóvátenni igyekszik. Este 6 órakor ünnepiesen berekesztették a zsinatot.

Karlócza, május 20. Tegnap este hat órakor a szokásos szertartásokkal ünnepiesen berekesztették a püspöki zsinatot. A kitüzött időben a patriárka palotája előtt lévő főtéren fölállott a diszázad és a királyi biztos beszédét diszlövéssel kisérték. Ugyanakkor a Dunaparton egy fél üteg tett diszlövéseket, Nikolics Fedor báró királyi biztos, a ki Hazay István miniszteri titkár kiséretében jelent meg a zsinaton, szerb nyelven a következő beszédet mondotta:

Szentséged! Főtisztelendő püspök urak! Minthogy a császár és apostoli királyunk ő Felsége legkegyelmesebb engedelme és legfelsőbb parancsa értelmében f. évi április hó 6-án ünnepiesen megnyitott püspöki szent zsinat nézetem szerint szent egyházunk javára való müködését befejezte, ő Felsége parancsára a püspöki szent zsinat üléseit berekesztettnek nyilvánitom. Ő Felsége fenkölt személye iránt való hálánk és jobbágyi hódolatunk jeléül kiáltsuk mindnyájan: I. *Ferencz József* király ő császári és apostoli királyi felsége, éljen! éljen! éljen!

A királyi biztos utolsó szavait a zsinat tagjai, a patriarka jelenlevő udvari papjai és a hatóságok képviselői lelkesen visszhangoztatták. Azután Brankovics patriarka a következő beszédet mondotta:

Nagyméltóságu királyi biztos ur! Amint a püspöki zsinat megnyitásakor legbensőbb mély hálánkat fejeztem ki mind a magam, mind a főtisztelendő püspökök nevében azért a jóindulatért és legkegyelmesebb gondoskodásért, amelyben *I. Ferencz József* császár és apostoli király ő felsége, legkegyelmesebb urunk és parancsolónk a hazai görög-keleti szerb egyházat és szerb népet részesiteni kegyeskedik, ugy a zsinati müködésünk befejeztével sem mulaszthatjuk el, hogy ezt a hálánkat ujra kifejezzük és Nagyméltóságodat megkérjük, hogy hálánkat ő felségének tudomására juttassa. Nagyméltóságodnak is köszönetet mondok, mind a magam, mind a püspök urak nevében azért a fáradságért és nagy türelemért, a melylyel a püspöki zsinat müködését igaz keresztény szeretettel s őszinteséggel vezetni sziveskedett és kérem Nagyméltóságodat, legyen, mint eddig, ugy ezentul is jóakaró pártfogója a püspöki zsinat tevékenységének a királyi trón és a magas kor-

mány előtt és legyen ez alkalommal is hüséges tolmácsa és szószólója óhajainknak, határozatainknak és döntéseinknek. Ezt remélve s kérve hangoztassuk szent testvéreim, mindnyájan ezt a kiáltást: Éljen I. Ferencz József jóságos és kegyelmes királyunk ő császári és apostoli királyi felsége! Éljen a két magas államkormány! Éljen Nagyméltóságod! (Lelkes zsivió kiáltások.)

A beszéd után a püspöki zsinat összes tagjai lakosztályába kisérték a királyi biztost a ki azután elbucsuzott a patriárkától és a pátriárka diszkocsijába harangzugás és diszlövések mellett elutazott. Nikolics, Gruics és Bogdanovics püspökök a vasuti állomásra kisérték, a hol Zmejánovics püspök is várokozott. A vonat elindulása előtt a kivonult diszszázad szabályszerüen tisztelgett ő felsége képviselője előtt.

Karlócza, május 20. Radics Emilián drnak az orosz püspöki zsinathoz intézett és a »Budapesti Napló« utján nyilvánosságra került beadványa következtében Zmejánovics Gábor püspök innen felszólitotta Radics drt, hogy a verseczi konzisztóriumban viselt alelnöki állásáról azonnal mondjon le. Radics állitólag megfelelt a felszólitásnak. (Magy. Táv. Ir.)

NYILTTER.

—

Uj fogorvosi müterem!

Dr. Bartha Dezső egyetem. orvostudor
fogorvos
Olaszi, Apácza-utcza sarkán (Hillinger-házban).

Foghuzás teljes érzéstelenitéssel esetleg **altatással**. **Fogtömés** (plombálás) **aranynyal, platinnal, zománczczal, gránittal** és **czementtel**.

Fogtisztitás vegyszerek nélkül.

Teljes és részleges **fogsorok** csakis valódi amerikai fogakból, arany lemezeken, vagy teljesen lemez nélkül (hid munka).

Fogsorok kautschuk lemezeken.

Arany egész koronák és gyökfogak.

Különösen figyelemre méltó!!

Már használt, de **rágásra alkalmatlan** vagy **törött fogsorokat átalakitok,** hogy azok **rágásra teljesen alkalmasak lesznek.**

TAVIRATOK.

—

A magyar nyelv diadala.

Pancsova, máj. 20. (Saj. tud. táv.) Pancsova város ma tartott közgyülése nagyfontosságu határozatot hozott a községi iskolákat illetőleg. Elhatározta ugyanis, hogy a német és szerb tannyelvü iskolákat állami kezelésbe bocsátja át. Az inditvány ellen hevesen kikeltek különösen a szerbek s nyiltan hangoztatták, hogy az iskolák államositása a magyarságnak ujabb hóditása, de végre a szavazásnál a magyarok 16 szótöbbséggel győztek.

A katonaorvosok reformja.

Budapest, május 20. (Saj. tud. táv.) A katonaorvosi intézmény körében legközelebb végbemenő reformokról tárgyalnak most az illetékes körök. Hir szerint ugyanis a katonaorvosok egészségügyi orvosok lesznek s közvetlen vezetésük alá kerülnek az egészségügyi csapatok.

Munkaadók a munkások ellen.

Kopenhága, május 20. Minthogy az asztalos-munkások kizárása dolgában folyt tárgyalások egyelőre nem szüntették meg a munkaadók és munkások között támadt differenciákat, a munkaadók egyesülete elhatározta, hogy e hó 24-től kezdve kiterjesztik a munkások kizárását az ács-, kőmives-, mázoló- és kádogosipar, továbbá a különféle vasiparok munkásaira is, azonkivül megtiltják a tégla- és mészé etőknek, hogy a kizárás ideje alatt árut szolgáltassanak ki és végül felhatalmazzák a egyesület igazgatóságát, hogy ezeket az intézkedéseket szükség esetén szélesebb körre is kiterjeszsze. (Magy. Táv. Ir.)

Csőd Sima Ferencz ellen.

Budapest, máj. 20. (Saj. tud. táv.) A szegedi kir. törvényszék megküldte a képviselőháznak a *Sima* Ferencz orsz. gy. képviselő elleni csődrendelő végzést. Sokan azt hiszik, hogy Sima Ferencz nem fogja bevárni, hogy a végzés a bizottság elé kerüljön, hanem lemond mandátumáról, amennyiben pedig ez nem történnék meg jun. 2-ig, ez esetben még ugyanazon napi ülésen a törvényszék hivatalos értesitését kiadják az összeférhetlenségi bizottságnak.

Az Albrecht-szobor leleplezése.

Bécs, máj. 20. Az Albrecht-szobor leplezésére ma Drezdából ideérkezett a 4. szász gyalogezrednek a küldöttsége, a mely ezrednek Albrecht főherczeg volt a tulajdonosa. Ideérkezett továbbá a bajor chevauxleger-ezrednek és küldöttsége, György szász herceg és felesége, Albert würtembergi herczeg és felesége és igen sok magasrangu tiszt.

Budapest, máj. 20. (Sajt. tud. táv.) *Széll* Kálmán miniszterelnök és *Lukács*, *Hegedüs* miniszterek ma délután Bécsbe utaztak az Albrecht szobor leleplezésre. Br. *Fejérváry* honvédelmi miniszter már ott van s az ünnepség után folytatják a tárgyalásokat. A miniszterek visszatérése csak csütörtökön várható.

Bécs tüntetése.

Bécs, május 20. (Saját tud. táv.) Bécs város községtanácsa elhatározta hogy a *Favoriten* városrész egyik utczáját elnevezi Hentzi utczának tüntetésül a magyarok ellen, hogy megmutassa mikép kell demonstrálni a király és a haza iránti hüséget.

Konstantinápolyi magyarok.

Budapest, máj. 20. (Sajt. tud. táv.) Konstantinápolyból jelentik, hogy az ottani magyarok tegnap fáklyásmenetet akartak rendezni *Széchenyi* basa leányának, a költeményeiről hires *Nigjarnak*, de a rendőrség ezt politikai tüntetésnek vette s nem engedte meg.

Török czáfolatok.

Konstantinápoly, május 20. Angol lapoknak az a jelentése, hogy a 7 hadtest parancsnoka véres vereséget szenvedvén, 2000 emberre leapadt hadával Szanárba (Jemen) vonult vissza. Az agence Constantinople jelentése szerint teljesen alaptalan. Illetékes helyen semmit sem tudnak erről az eseményről, sőt a beérkezett jelentések ugy szólnak, hogy a török csapatok sikeresen folytatják a pacifikáczió müvét.

A párisi »Journal«-nak az a jelentése, hogy a szultán egyik felesége egy nem muzulmán emberrel megszökött, ugyane forrás szerint merő koholmány, mert ilyen eset nem fordult elő. (Magyar Táv. Iroda.)

Kongrua.

Nagy-Szeben, máj. 20. A metropoliai konzisztórium elhatározta, hogy a kongresszusnak az állami támogatás elfogadását fogja javasolni. Idevaló irányadó román körökben remélik, hogy a kongresszus ebben az értelemben fog határozni. (Magy. Táv. Ir.

A Dreyfus-ügy.

Páris, május 20. A «Petit Beleu» állitólag hiteles forrásból arról értesül, hogy Maurel ezredes a haditörvényszéknek a tárgyalóteremben három titkos ügyiratot adott át azzal a kijelentéssel, hogy a bourdereaut a hadügyminiszteriumban lefoglalták. A külügyminiszterium állitólag nem mutatta meg Panizzardi táviratának az eredetijét, hanem csak tudtára adta a haditörvényszéknek, hogy egy távirat van a kormány kezében, a mely bizonyságot tesz arról, hogy Dreyfus idegen hatalmakkal összeköttetésben volt. A »Gaulois» szerint Ballot-Beaupré kedden, 23-án, terjeszti elő jelentését.

A helyzet Ausztriában.

Bécs. máj. 20. A németek nemzetiségi politikai követeléseiről ezt irja ma »Neue Freie Presse:« A mi az általános részt illeti, ugy halljuk, hogy abban első helyen az a követelés áll, hogy a német nyelv törvényesen általános érintkezési nyelvnek, tehát a hadsereg, a parlament és a központi hatóságok nyelvének mondandó ki és hogy minden birósági hivatalnoknak ki kell mutatnia a német nyelv tudását. Azután törvénybe iktatását kivánják a németosztrák szövetségnek és a vámszövetség létesitését követelik a kontinentális államok között. Csehországra nézve a német nyelvterület közigazgatási elválasztását és ezen a területen a német nyelvnek kizárólagos iskolai és hivatalos nyelvül való deklarálását követelik, meghagyván a csehek területén a cseh nyelvet iskolai és hivatalos nyelvnek, mind a belső, mind a külső szolgálatban. A morvaországi viszonyokra való tekintettel erre az országra nézve azt az elvet állitják fel, hogy a biróságok és hatóságok kifelé való érintkezésében a tartománynak mind a két nyelve használtassék, de a belső szolgálatban mindenütt a német legyen a hivatalos nyelv. A sziléziára vonatkozó követelések a tartomány viszonyaihoz alkalmazkodnak. Tirolt illetőleg elvben elfogadják Dél-Tirolnak közigazgatási elválasztását. Végül Stiriáról és Karinthiáról, a két német alpesi tartományról azt mondja az emlékirat, hogy a németek nem ismernek el ezekben a tartományokban zárt szlovén nyelvterületeket, de egyes szlovén kerületekben megengedik a szlovén nyelvnek külső [illegible] való használatát. (Magy. Táv. Ir.)

A béke konferenczia.

Hága, május 20. A delegácziók összes vezetői ma délelőtt összegyültek Staal orosz nagykövetnél, a békekonferenczia elnökénél. Az ülésen könnyen megegyeztek annak a három bizottságnak a kiküldésére nézve, amelyeknek hatáskörét tegnap vázlatosan meghatározták. Az első bizottság a leszerelés kérdésével, a másik a haditörvények megállapitásával és a harmadik a választott biróságok közbenjárásával fog foglalkozni. A bizottságok tagjait az egyes delegácziók vezetői fogják kinevezni. A bizottságok valószinüleg kedden vagy csütörtökön ülnek össze elnökeik, alelnökeik és előadóik megválasztására. Valószinüleg albizottságokat is kell majd alakitani. Az egyes delegátusok egyidejüleg több bizottságnak is lehetnek tagjai. Az értekezleten képviselt nemzetek mindegyike valamennyi bizottságban képviselteti magát. Mindezeket a kérdéseket a legteljesebb összhangban vitatták meg. A holnapi ülésen Staal elnök felolvassa a czártól és Vilma királynőtől érkezett távirati válaszokat, kifejti a konferenczia munkarendjét és elfogadásra ajánlja a ma megállapitott szabályokat. Holnaptól kezdve a hirlaptudósitók nem lehetnek jelen a tárgyalásokon. Holnap délben Vilma és Emma királynők fogadják a konferenczia tagjait. (Magy. Táv. Ir.)

Minthogy a tavasz előrehaladásával **csecsemőt, gyermeket** és **felnőttet** egyaránt fenyeget a **járványok veszélye,** ismét csak a minden alkalommal hálásan fogadott

MOHAI

ÁGNES-forrásunk

vizének használatát ajánljuk. Egyrészt mert **olcsó, igen kellemes** és **tiszta ivóviz** lévén, a tavaszi és nyári évszakokban kedvelt **élvezetszerként** szerepel, másrészt, mert **dús szénsavtartalmánál** fogva, **specificus óvószer** is a **tiphus, cholera** és a **gyermekek tiphoid-szerü** tavaszi-nyári **hasmenése** ellen. Ehhez járul még, hogy a csecsemőt is megvédi az ilyenkor nagyon veszélyes **hurutos bélbántalmak ellen, mig szoptatója e viz használata folytán nagyon kedvező összetételü és bőséges tejet nyer.** A már meglevő **gyomor-** és **bélhurutot** gyermekeknél és felnőtteknél gyógyitja. Kellemesen hatván be szénsavánál fogva a gyomor és bél idegeire; a gyermekek **lázas megbetegedéseinél** pedig **nélkülözhetetlen, hütő hügyhajtó** és a **szomjat csillapitó** hatásánál fogva.

Kedvelt borvíz.

A mohai Ágnes-forrás kezelősége.

Föraktár:

Édeskuty L.

cs. és kir. udvari szállitó

BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 8.

Kapható minden gyógytárban, fiiszerkereskedésben és vendéglőben.

KÖZGAZDASAG.

Vasuti dijkedvezmények a szegedi mezőgazdasági kiállitás látogatóinak. A szegedi I. országos mezőgazdasági kiállitás igazgatósága felkérte a kereskedelemügyi minisztert, hogy a kiállitás látogatóinak különleges vasuti dijkedvezményeket engedélyezzen, hogy igy a kiállitás látogatottsága biztositassék. A kereskedelmi miniszter utasitására az államvasutak igazgatósága a kiállitás igazgatóságával egyetértőleg elvileg már megállapitotta és a kereskedelmi miniszter elé jóváhagyás czéljából beterjesztette a kiállitás látogatói által igénybevehető vasuti dijkedvezményeket. A Szegeden tartantó kongresszusok tagjai az I. és II. osztályon egy osztálylyal alacsonyabb egész jegygyel utazhatnak, a III. osztályon pedig fél II. oszt. jegygyel. A személyvonatokon kivül a rendes gyorsvonatokat is igénybe vehetik. A gazdasági egyesületek által rendezendő csoportos kirándulásoknál, ha legkevesebb 20 tag indul egyszerre, ugy az I. és II. osztályon ugyanezen kedvezmények engedélyeztetnek, a III osztályon utazók azonban fél III. oszt. jegygyel utazhatnak. Ezenkivül a kiállitás egész tartama alatt az összes Szeged felé irányuló államvasuti vonalokon a kiállitásra utazók a 8-ik vonalszakaszig bezárólag menettérti jegyet válthatnak ugyanazon kedvezmények mellett, mint a gazdasági egyesületek csoportos kirándulói, tekintet nélkül azonban arra, hogy csoportosan vagy egyenként indulnak. A kiállitás igazgatósága gondoskodott továbbá arról is, hogy ezen 8-ik vonalszakasz körzetébe eső vasuti állomásokról a közlekedés olyan legyen, hogy a kiállitás látogatói a kiállitást egy nap alatt kényelmesen megtekinthessék s még az nap vissza is utazhassanak. E czélból naponként Czeglédről, Temesvárról és Csabáról külön vonatok fognak indittatni Szegedre és vissza. Más egyéb utirányokból az összeköttetés kényelmes lévén, külön vonatok inditásának szüksége fenn nem forgott. A kiállitásra szánt tárgyak az összes magyarországi vasutakon 50%-os dijkedvezményt élveznek olykép, hogy a kiállitásról visszaküldött tárgyak teljesen bérmentesen szállittatnak a feladási helyre.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Értéktőzsde

Budapest, május 20.

Az irányzat gyenge.

Osztrák hitel	357.80
Magyar hitel	387.50
Államvasut	361.—
Rimamurányi	311.—
Magyar jelzálog	242.50
Salgótarjáni	636.
Wagon-kölcsön	623.—
Villamosvasut	525.—
Magyar leszámitoló	553.25
Iparbank	104.25
Budapest közuti	404.50
Kereskedelmi	101.50
Déli vasut	178.—

Az irányzat nyugodt.

Bécs, május 20.

Osztr. hitel	357.80
Magyar hitel	388.—
Államvasut	361.—

Határidők.

Budapest, május 20.

Az irányzat gyenge.

Buza áprilisra	9.—
Buza októberre	8.10
Uj tengeri	4.51
Rozs őszre	6.62
Zab őszre	5.42
Tengeri augusztusra	—.—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1899. május 20-án.

Magyar aranyjáradék 4%	119.50
Magyar koronajáradék	96.90
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4½%	121.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2½%	101.—
Magyar keletivasuti államkötvény 1876-ból	120.75
Magyar földtehermentesitési kötvény 4%	96—
Italmérési jog megváltási kötvény	100.10
Horváth-szlavón földtehermentési kötvény	96.75
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcsön	160.75
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	128.25
Osztrák járadék papirban	100.75
Osztrák járadék ezüstben	100.20
Osztrák járadék arányban	119.50
Osztrák korona járadék	100.25
Osztrák államsorsjegyek	139.50
Osztrák magyar bankrészvény	918.—
Magyar hitelbankrészvény	387.—
Osztrák hitelintézeti részvény	358.—
Párisi vista	360.75
20 frankos arany (Napoleond'or)	9.55
Németbirodalmi márka	58.50
London vista	120.50
20 márkás arany	11.78

Nagyváradi hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradi piaczon 1899. május hó 16-ik napján tartott vásárban eladott termesztmények és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 8.70—8.60. Kétszeres buza 6.80—6.70. Rozs 6.50—6.30. Arpa 5.60—5.40 Zab 5.40—5.20. Tengeri: 4.60—4.50. Borsó 14.—. Lencse 16.—. Bab 6.40. Köleskása 11.50. Burgonya 2.15. 100 kiló lángliszt 15.—, zsemlyeliszt 14.50, fehérkenyér liszt 13.70, barnakenyér liszt 12.50, széna fuvarral 2.20, szalma 2.60 Szalonna 60.—, 6 kiló zsup-szalma —08. 150 dkg alom-szalma —04. 1 köbm. bükkfa 3.20, tölgyfa 3.—, cserfa 3.35. 100 kiló marhahus 48.—. öntött gyertya 46.—. Lámpaolaj 44.—. 1 liter ó-bor —50. Uj-bor —44. Pálinka —32, Szilva pálinka —.80. Szesz 95.—. 1 mm. kősó 10.70. nyers fagyu 24.—. olvaszt. fagyu 32.—, szappan 25.—, birka gyapju —.—, magyar gyapju —.—, Egy hektoliter ó-bor 34.—, uj bor 26.—, mész 1.10, kemény faszén 1.70, puha faszén 1.50, kendermag 12.90. köles 6.—, repcze —.—, dió 19.—, mogyoró —.—, aszalt szilva —.—. Egy kilogramm savanyu káposzta —10, szalonna 62, sertéshus 52, juh-hus 32, veres hagyma 8, fog-hagyma 28, bors 1.—, paprika 1.20, barnakenyér 10. Egy liter kőolaj 20, 1 mm. bükköny —.—, 1 mm. luczernamag —.— 1 mm. lóhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Forgalmi kimutatás 1899. évi május 16-ról Tiszta buza körülbelül 700 hltr, kétszeres buza 250 hltr, rozs 280 hltr, árpa 130 hltr. zab 200 hltr, tengeri 450 hltr, burgonya 400 hltr. Lábas jószágok: Hizott sertés mintegy 110 drb, félhizott 130, sovány 140, süldő 230, malacz 450, hizott marha 15, jármas ökör 370, fejős tehén 290, borju 265, bivaly 7, juh és kecske 280, ló 370.

Marha ártáblázat 1899. május 16-ról. Egy pár első rendü jármas ökör 310—340, egy pár másodrendü jármas ökör 250—290, egy pár harmadrendü jármas ökör 120—225, 1 drb fejős tehén 50—110. 1 drb. vágó ökör 250 kgr. 65—86. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 45—66, 1 drb. veres borju 9—18, 1 drb. fél éves borju 18—24, 1 drb. egy éves borju 23—34, két éves borju 33—58. 1 drb hizott sertés 41—74, 1 pár fél éves 18—22. 1 pár egy éves sertés 31—45, 1 pár két éves setés 46—72, egy drb igás ló 50—100, 1 pár ökörbőr 16—21, 1 pár tehénbőr 12—16, 1 pár borju bőr 5—8, 1 pár lóbőr 6—10.

NAGYVÁRADI SZINKOR.

Ma vasárnap, 1899. május 21-én

a kolozsvári országos nemzeti szinház személyzetével:

Délután 4 órakor, fél helyárakkal:

Náni.

Népszinmü 3 felvonásban. Irta: Follinus Aurél.

Evadbérlet 19. szám. Páratlan. — Kisbérlet 19. szám. Páratlan.

Este fél 8 órakor, rendes helyárakkal:

ARANYLAKODALOM.

Látványos alkalmi játék 8 képben, dalokkal és tánczczal. Irták: Beőthy L. és Rákosi V.

I. Kép. **Az aranylakodalom.** II. Kép. **Táncsics kiszabaditása.** III. Kép. **„Leborulok a nemzet nagysága előtt.“** Nyilt változás. **Toborzás.** IV. Kép. **A piski hid.** V. Kép. **Az ország szive.** VI. Kép. **Oroszok a hortobágyon.** VII. Kép. **Az utolsó ágyu,** VIII. Kép. **A ma.**

Helyárak: Alsó páholy 4 forint, felső páholy 3 forint. Támlásszék I—VIII. sorig 1 forint. IX—XI sorig 80 krajczár. Zártszék I., II. és III. sor 60 krajczár. Első emelet. I. sor 50 krajczár, második sortól 40 krajczár. földszinti állóhely 40 krajczár. Katona- és diákjegy a földszinten 30 krajczár. Közép karzat 30 krajczár. Oldal karzat 20 krajczár.

Egy szinlap ára a pénztárnál 10 krajczár.

Kezdete fél 8, vége 10 óra után.

Holnap hétfőn, 1899. május 22-én
Délután 4 órakor, fél helyárakkal:

HAMUPIPŐKE.

Látványos tündérrege, dalokkal és tánczczal 6 képben.

Este fél 8 órakor, rendes helyárakkal:

A nagyapó.

Eredeti népszinmü dalokkal 3 szakaszban.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

1838/1839.

Pályázati hirdetmény.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának f. év május hó 12-én — és folytatva tartott ülésén 118/4939 és 123/4957—1899 k. gy. sz. a kelt határozatai értelmében a Nagyvárad városnál ujonnan rendszeresitett III-ad osztályu aljegyzői, valamint a kinevezés folytán megüresedett III-ad osztályu számtiszti állásokra ezennel pályázatot hirdetek.

Felhivom ennélfogva mindazokat, akik ezen a junius havi rendes közgyülésen választás utján betöllendő 800 frt fizetés és 200 frt lakbér illetménynyel javadalmazott **III-ad oszt. aljegyzői,** — valamint az 500 frt fizetés és 200 frt lakbér illetménynyel javadalmazott **III-ad oszt. számtiszti** állások valamelyikét elnyerni óhajtják, miszerint az 1883 évi I-sö t. cz. 3 illetve 17. §§-ainak rendelkezései értelmében felszerelt pályázati kérvényüket méltóságos dr. Beőthy László főispán urhoz, mint a kijelölő választmány elnökéhez **f. évi junius hó 3-ik napjának d. u. 5 órájáig,** annál is inkább nyujtsák be, mivel a később érkezett kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Nagyvárad, 1899. május hó 19-én.

Dr. Bulyovszky József,
polgármester.

Hirdetmény.

A **Filléres takarék és segélyszövetkezet** igazgatósága közzé teszi, hogy az uj szövetkezetbe uj tagokat továbbra is felvesz s hogy az 1899. évi julius 31. belépő tagok mulasztási illetéket nem fizetnek.

A szövetkezet czélja, hogy heti befizetések által a takarékosságot előmozditsa: egy-egy üzletrész 20 fillér.

A szövetkezet tagjai betéteik arányában minden utánjárás nélkül olcsó kamat mellett kölcsönöket kaphatnak.

Vidéki tagok részére a heti fizetések bérmentes teljesitś czéljából a szövetkezet a postatakarékpénztárnál számlát nyittatott.

A befizetések a **Leszámitoló és Jelzálogbank** helyiségében történnek minden hét **vasárnapján 9-től ½ 11 óráig, csütörtökön d. u. 3—5-ig.**

A filléres takarék és segélyszövetkezet.

Kőszegen,

Dr. Dreiszker József Vizgyógyintézete

Május 1-től nyitva.

Rendszer Prisnitz és Kneipp. Gondos orvosi felügyelet, kitünő ellátás, igen jutányos ár. Az intézet minden higienikus követelményeknek megfelelően be van rendezve. Legszebb gyógyeredmények kimutathatók. Prospektus ingyen.

A nagyközönség nyilatkozata.

Hálairat Amerikából.

Az eredeti levél másolata szószerint magyarra forditva!

Wilhelm Ferencz gyógyszerész urnak Neunkirchen, Alsó-Ausztria.

New-York, 1898. május 18.

Kedves Uram!

1895. november 12-én a rheuma annyira erőt vett rajtam, hogy kénytelen voltam ágyba feküdni. Nyolcz hónapon át merev állapotban fekve mozdulni sem birtam. 175 lbs-ről 137 lbs-re fogytam le azon irtóztató fájdalmakban, mit ez idő alatt szenvedtem. Minden gyógykezelést megpróbáltam, eredménytelenül. Electr. kenőcs, török fürdők stb., az orvosságok minden képzelhető módját megpróbáltam s még csak jobban sem éreztem magam, ugy hogy kezelő orvosom maga kidobott pénznek nevezte amit gyógykezelésre költöttem.

Idők multán egyik barátom látogatott meg, ki említést tett előttem a **Wilhelm-féle rheuma- és csuz-ellenes vértisztitó** theáról, mint a rheuma egyik nélkülözhetetlen gyógyszeréről. Elmondottam neki, mint próbálkoztam már egyéb szerekkel s hogy kevés bizalmam van már.

Ugy látszik jobb sejteimem diktálta, hogy Önhöz fordultam, mert még reméltem kissé, hátha van segitség, mely engem kigyógyit. És ime meggyőződtem, hogy csakugyan van ily segitő.

Nem lehet szavakkal elbeszélni azt a szenvedést, mely különösen az utolsó 3 évben gyötrött; de most már semmi bajom nincs és e pillanatban azt hiszem, hogy megifjadom, a világ minden kincsénél többre tartva ***Wilhelm köszvény- és csúz-ellenes vértisztitó theáját.***

Egyuttal sziveskedjék számomra posta-fordulatával 1 tuczatot (12 csomag) küldeni a nevezett köszvény- és csúz-ellenes vértisztitó theából.

Egyébként önnek jó egészséget, hosszu életet kivánva, maradtam tisztelettel

Gordon M. József,
New-York, Orchard st. 179. Egyesült-Államok, Amerika.

Kapható minden gyógyszertárban.

Főnyeremény **500.000** Márka.

Szerencse Hirdetés!

A nyereményekről az állam vállal kezességet

Felhivás

a hamburgi államsorsjáték nyereményeiben való részvételre, mely

11 millió 349.325 Márka

biztos nyereményt helyez kilátásba.

Ez **előnyös sorsjáték** nyereményei, melyek csak **118.000** sorsjegyre vonatkoznak, a következők:

Legnagyobb nyeremény 500.000 Márka.

Jutalomdij	300,000	Márka		26	nyer. á	10,000	Márka
1 nyer. á	200,000	„		56	„ á	5000	„
1 „ á	100,000	„		106	„ á	3000	„
2 „ á	75,000	„		206	„ á	2000	„
1 „ á	70,000	„		812	„ á	1000	„
1 „ á	65,000	„		1518	„ á	400	„
1 „ á	60,000	„		40	„ á	300	„
1 „ á	55,000	„		140	„ á	200	„
2 „ á	50,000	„		36952	„ á	155	„
1 „ á	40,000	„		9959	„ á	134, 104, 100	
1 „ á	30,000	„		9351	„ á	73, 45, 21 M,	
2 „ á	20,000	„		egészben 59,180 nyeremény,			

melyek néhány hónap alatt **7** osztályban **biztosan** kihuzatnak.

A **főnyeremény** az I. osztályban **50,000** Márka. a II. oszt. emelkedik **55,000** Márkára, a III. oszt. **60,000** M., a IV. oszt. **65,000** M., az V. oszt. **70.000** M., a VI. oszt. **75,000** M., a VII. oszt. **200,000** M., a jutalom nyereménynyel **300,000** Márkától egész **500,000** Márkáig.

Az **első osztályu** sorsjátékra, mely hivatalosan biztositva van

egész sorsjegy	**3 frt**	**50 kr**
½	**1**	**75**
¼	—	**90**

Az első osztályu nyeremények jegyzékét, valamint a többiek tervezetét kivánatra ingyen és bérmentve küldöm meg bárkinek.

Minden sorsjegytulajdonosnak a huzásokról jegyzéket fogok küldeni.

A kifizetés és pénznyeremények expediálását magam közvetitem a nyerőkkel, a huzás után azonnal és a legszigorubb titoktartás mellett.

Megrendeléseket postautalvány vagy utánvét ellenében teljesitek.

A megrendeléseket legjobb azonnal megtenni, vagy a legközelebbi huzásig:

f. évi Junius 1-ig.

Tisztelettel

id. HECKSCHER SAM J
bank- és váltó-irodájában
Hamburg.

Ő cs. és apost. kir. Felségének legfelső elhatározása folytán.

A közös katonai jótékony czélokra szánt

XX. cs. kir. államsorsjáték.

Ezen — egyetlen egy Ausztrák birodalomban törvényszerüleg engedélyezett — **pénzsorsjáték 12.728 nyereményt** tartalmaz **készpénzben, 403,160 korona** végösszegben.

A főnyeremény 200.000 koronára rug.

A nyeremények kifizetéséért a cs. és kir. lottójövedék kezeskedik.

A huzás visszavonhatatlanul 1899. évi junius hó 15-én történik.

Egy sorsjegynek ára 4 korona.

A sorsjegyek Bécsben a cs. és kir. államsorsjátékok osztályánál I. ker. Riemer-utcza 7. szám alatt, lottógyüjtődékben, dohánytőzsdékben, adó-, posta-, távirda- és vasuti hivataloknál, váltó-üzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegyvevők részére ingyen adatnak ki.

A sorsjegyek portómentesen küldetnek át.

A cs. kir. lottójövedéki igazgatóság államsorsjátéki osztályából.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1899. évi május 1-től.

Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.

		Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V.	v.
Kolozsvár	»	**11 01**	**5 23**	7 00	**6 13**	—	—
B.-Hunyad	»	**12 20**	6 40	8 37	**7 55**	—	—
Csucsa	»	**12 52**	7 09	9 19	**8 37**	**4**	**49**
Bucsa	»	—	—	9 33	**8 52**	**5**	**13**
Brátka	»	—	—	9 50	**9 11**	**5**	**38**
Rév	»	**1 34**	7 47	10 08	**9 32**	6	13
Élesd	»	† **1 48**	† 7 59	10 25	**9 49**	6	42
Mező-Telegd	»	**2 01**	8 11	10 42	**10 07**	7	10
F.-Vásárhely	»	—	—	11 01	**10 27**	7	38
Várad-Velencze	»	**2 25**	8 32	11 10	**10 37**	7	51
Nagyvárad	érk.	**2 31**	8 38	11 17	**10 44**	8	—
Nagyvárad	ind.	**2 38**	8 43	11 32	**11 04**	2	22
Püspöki	»	—	8 51	11 42	**11 14**	2	37
Bors	»	—	—	11 50	**11 22**	2	48
Mező-keresztes	»	—	—	12 03	**11 37**	3	20
Mező-Peterd	»	—	—	12 15	**11 50**	3	38
B.-Ujfalu	»	**3 18**	9 23	12 29	**12 05**	4	16
Sáp	»	†**3 33**	†9 38	12 47	**12 25**	4	49
Báránd	»	—	—	1 01	**12 41**	5	13
P.-Ladány	»	**4 03**	10 06	1 34	**1 19**	5	31
Szolnok	»	**5 39**	11 44	3 35	**3 37**	—	—
Nagy-Kőrös	»	6 34	12 41	4 45	**5 07**	—	—
Budapest	érk.	7 50	01 50	**6 20**	7 10	—	—

Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.

		Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V.	v.
Budapest	ind.	**9 15**	1 55	5 45	8 30	—	—
Nagykáta	»	**10 20**	3 00	**7 54**	10 16	—	—
Szolnok	»	**11 19**	3 56	**9 27**	11 31	—	—
P.-Ladány	»	**12 55**	5 28	**11 53**	2 00	**5**	**00**
Báránd	»	—	—	**12 07**	2 12	**5**	**17**
Sáp	»	†**1 17**	†**5 48**	**12 24**	2 27	**5**	**38**
B.-Ujfalu	»	**1 33**	**6 03**	**12 46**	2 47	6	04
M.-Peterd	»	—	—	**1 00**	3 00	6	21
M.-Keresztes	»	—	—	**1 14**	3 12	6	37
Bors	»	—	—	**1 28**	3 25	6	56
Püspöki	»	—	—	**1 36**	3 32	7	08
Nagyvárad	érk.	**2 11**	**6 39**	**1 48**	3 42	7	22
Nagyvárad	ind.	**2 18**	**6 46**	**2 06**	3 58	**12**	**20**
V.-Velencze	»	**2 24**	—	**2 30**	4 05	**12**	**29**
F.-Vásárhely	»	—	—	**2 41**	4 16	**12**	**44**
M.-Telegd	»	**2 50**	**7 15**	**3 03**	4 38	**1**	**15**
Élesd	»	† **3 04**	† **7 28**	**3 21**	4 56	**1**	**43**
Rév	»	**3 26**	**7 50**	**3 45**	5 20	**2**	**21**
Brátka	»	—	—	**4 06**	5 43	**2**	**57**
Bucsa	»	—	—	**4 27**	6 04	**3**	**26**
Csucsa	»	**4 16**	8 37	**4 53**	6 31	**4**	**00**
B.-Hunyad	»	**4 52**	9 08	**5 32**	**7 16**	**4**	**55**
Kolozsvár	érk.	**5 55**	**10 08**	6 59	8 33	**7**	**04**

Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.

		Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	T. v.
P.-Ladány	ind.	**5 25**	**1 24**	**4 06**	2 29	**6 05**
Debreczen	»	**6 46**	**3** —	**5 22**	3 56	**8 20**
Érmihályfalva	érk.	7 29	**4 01**	**6 35**	4 58	**9 47**

Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.

		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.
Érmihályfalva	ind.	6 36	11 09	5 27	**9 14**	**8 15**
Debreczen	»	3 37	12 36	**8 15**	**10 27**	**9 01**
P.-Ladány	érk.	5 13	1 45	**9 45**	**11 28**	**9 48**

Debreczen—Nagy-Léta—Vértes.

		V. v	V. v.
Debreczen	i.	8 35	4 21
Sáránd	»	9 28	5 06
H.-Bagos	»	9 41	5 17
H.-Pályi	»	10 05	5 41
M.-Pályi	„	10 20	5 55
N.-Léta-Vértes	érk.	10 43	**6 15**

Vértes—Debreczen—Nagy-Léta

		V. v.	V. v.
Nagy-Léta-Vértes	ind.	**5 25**	1 05
M.-Pályi	»	**5 47**	1 30
H.-Pályi	»	6 03	1 48
H.-Bagos	»	6 18	2 05
Sáránd	»	6 40	2 29
Debreczen	é.	7 18	3 13

Sáránd—Derecske.

Sáránd	ind.	9 38	5 16
Derecske	ér.	9 57	5 35

Derecske—Sáránd.

Derecske	ind.	6 00	1 49
Sáránd	érk.	6 20	2 09

Nagyvárad—Szeged.

		Sz. v.	Sz. v.	V. v.
Nagyvárad	ind.	10 20	4 30	**7 00**
Ősi	»	10 30	4 41	**7 16**
Less	»	10 48	5 01	**7 52**
Gyapju	»	10 56	5 10	**8 05**
Cséffa	»	11 0	5 19	**8 29**
Szalonta	»	11 26	5 44	**8 46**
Kötegyán	»	11 46	†**6 05**	**9 15**
Sarkad	»	11 57	**6 17**	**9 31**
Gyula	»	12 21	**6 44**	**10 01**
Csaba	»	2 10	**7 41**	**4 44**
Orosháza	»	3 10	**9 10**	**5 50**
H.-M.-Vásárhely	»	4 00	**10 02**	7 00
Szeged	»	4 35	**10 55**	7 55

Szeged—Nagyvárad.

		Sz. v.	Sz. v.	V. v.
Szeged	ind.	3 40	10 25	**6 40**
H.-M.-Vásárhely	»	**4 38**	11 05	**7 50**
Orosháza	»	**5 41**	11 54	**9 20**
Csaba	»	7 00	2 33	**4 50**
Gyula	»	7 27	3 05	**5 26**
Sarkad	»	7 47	3 27	**5 56**
Kötegyán	»	†7 57	3 39	6 10
Szalonta	»	8 23	4 10	6 47
Cséffa	»	8 42	4 34	7 18
Gyapju	»	—	4 42	7 29
Less	»	9 04	5 00	7 51
Ősi	»	9 21	5 19	8 16
Nagyvárad	érk.	9 32	5 30	8 31

Nagyvárad—Árad.

		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad	ind.	10 20	4 30	**7 00**
Gyula	»	12 21	**6 44**	**10 01**
Békés-Csaba	»	2 23	**7 18**	**4 32**
Kétegyháza	»	2 54	**7 45**	**5 03**
Kurtics	»	3 28	**8 21**	**5 38**
Arad	érk.	3 55	**8 48**	6 05

Arad—Nagyvárad.

		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Arad	ind.	**5 10**	11 20	**9 37**
Kurtics	»	**5 39**	11 52	**10 07**
Kétegyháza	»	6 14	12 31	**10 54**
Békes-Csaba	»	6 47	2 33	**4 50**
Gyula	»	7 27	3 05	**5 26**
Nagyvárad	érk.	9 32	5 30	8 31

Szombatság-Rogoz—Dobrest.

		Vegy. v.	Vegy. v.
Szombatság-Rogoz	ind.	**6 08**	7 55
Nánhegyesel	»	†**6 34**	†8 21
Dobrest	érk.	**6 44**	8 31

Dobrest—Szombatság-Rogoz.

		Vegy. v.	Vegy. v.
Dobrest	ind.	4 22	6 36
Nánhegyesel	»	†4 32	†6 46
Szombatság-Rogoz	érk.	4 56	7 10

Nagyvárad—Belényes—Vaskóh.

		V. v.	Sz. v.
Nagyvárad	ind.	**3 50**	2 40
V-Velencze	»	**4 05**	2 51
Félix-Fürdő	»	**4 32**	3 13
Kardó	»	**4 50**	3 27
Magyar-Gyepes	»	**5 50**	4 17
Tasádfő	»	6 07	4 31
Drág-Cséke	»	6 30	4 45
Magyar-Cséke	»	6 50	†5 —
Dusesd	»	†7 05	†5 12
Szombatság-Rogoz	»	7 46	5 47
Hollód	»	7 58	5 58
Gyanta	»	8 12	**6 11**
Sólyom	»	8 38	**6 36**
Borz	»	†8 53	†**6 50**
Belényes-Ujlak	»	9 05	**7 01**
Sonkolyos	»	†9 18	†**7 13**
Belényes	»	10 04	**7 47**
Szudrics	»	10 27	**8 09**
Lunka-Rézbánya	»	10 56	†**8 34**
Vaskóh	érk.	11 12	**8 49**

Vaskóh—Belényes—Nagyvárad

		Sz. v.	Th. v. sz. sz
Vaskóh	ind.	**4 30**	2 —
Lunka-Rézbánya	»	†**4 42**	†2 43
Szudrics	»	**5 09**	3 12
Belényes	»	**5 37**	3 52
Sonkolyos	»	†**5 58**	†4 15
Belényes-Ujlak	»	6 10	†4 27
Borz	»	†6 19	†4 37
Sólyom	»	6 35	4 58
Gyanta	»	6 56	†5 19
Hollód	»	7 10	5 34
Szombatság-Rogoz	»	7 31	**6 03**
Dusesd	»	†7 55	†**6 34**
Magyar-Cséke	»	†8 07	†**6 49**
Drág-Cséke	»	8 26	**7 17**
Tasádfő	»	8 40	†**7 33**
Magyar-Gyepes	»	8 54	**7 50**
Kardó	»	9 27	†**8 31**
Félix-Fürdő	»	9 40	†**8 45**
V.-Velencze	»	10 01	**9 09**
Nagyvárad	érk.	10 11	**9 19**

Nagyvarad—Gyoma

		V. v.	Sz. v.
Nagyvárad	ind.	**5 50**	2 37
Ősi	»	6 05	2 51
Uj-Palota	»	6 24	3 05
Gyires	»	6 41	3 17
Körösszeg	»	7 02	3 36
Szakál	»	7 39	4 05
Nagy-tóti	»	7 55	4 21
Komádi	»	8 25	4 32
Iráz	»	8 42	4 49
Kót	»	9 19	5 14
Vésztő	»	9 44	5 32
Szeghalom	»	10 34	**6 13**
Körös-Ladány	»	11 —	**6 31**
Déva-Ványa	»	12 03	**7 21**
Gyoma	érk.	12 45	**8 06**

Gyoma—Nagyvarad.

		Sz. v.	V. v.
Gyoma	ind.	**3 40**	2 30
Déva-Ványa	»	**4 37**	3 35
Körös-Ladány	»	**5 13**	4 22
Szeghalom	»	**5 49**	4 55
Vésztő	»	6 12	5 36
Kót	»	6 38	**6 08**
Iráz	»	6 52	**6 23**
Komádi	»	7 10	**7 02**
Nagy-tóti	»	7 22	**7 14**
Szakál	»	7 48	**7 49**
Körösszeg	»	8 11	**8 13**
Gyires	»	8 33	**8 38**
Uj-Palota	»	8 47	**8 53**
Ősi	»	9 03	**9 13**
Nagyvárad	érk.	9 20	**9 32**

Nagyvárad—Érmihályfalva

		Vegyes v.	Sz. v.
Nagyvárad	ind.	6 50	5 43
B.-Püspöki	»	7 17	5 59
Bihar	»	7 44	**6 22**
Paptamási	»	8 13	**6 48**
Gyapoly	»	8 29	**7 03**
B.-Diószeg	»	8 52	**7 24**
Nagykágya	»	9 07	**7 38**
Székelyhid	»	9 40	**8 03**
Érselind	»	10 08	**8 26**
Érmihályfalva	érk.	10 44	**9** —

Érmihályfalva—Nagyvárad.

		Sz. v.	Vegyes v.
Érmihályfalva	ind.	**5 05**	5 20
Érselind	»	**5 37**	6 01
Székelyhid	»	6 14	6 46
Nagykágya	»	6 27	7 00
B.-Diószeg	»	6 42	7 20
Gyapoly	»	6 59	7 8
Paptamási	»	7 24	8 04
Bihar	»	7 45	8 28
B.-Püspöki	»	8 05	8 52
Nagyvárad	érk.	8 21	9 09

Székelyhid—Margitta

		V. v.	V. v.
Székelyhid	ind.	9 50	**7 55**
Apátkeresztur	»	10 46	**8 41**
V.-Ábrány	»	11 03	**8 55**
Monos-Petri	»	11 16	**9 06**
Margitta	érk.	11 28	**9 16**

Margitta—Székelyhid

		V. v.	V. v.
Margitta	ind.	**4 35**	4 45
Monos-Petri	»	**4 46**	4 56
V.-Ábrány	»	**4 57**	5 08
Apátkeresztur	»	**5 13**	5 26
Székelyhid	ér. reg.	**5 54**	**6 07**

Fürdő-vonatok.

Menetdíj krban állami vasuton I. o.	II. o.	III. o.		Sz. v.	Sz. v.	Szept. 15-ig	Sz. v.	Szept. 15-ig	Sz. v.	Sz. v.	Szept. 15-ig			Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Szept. 15-ig	Sz. v.	Szept. 15-ig	Menetdíj krban közuti vasuton II. o.	III. o.
—	—	—	Érkezik	9 05	11 27	ünnep és vasárnap.	—	**5 38**	—	—	**10 23**	Érkezik	Nagyvárad	7 30	9 50	ünnep és vasárnap.	—	4 05	—	—	**8 58**	—	—
—	—	—		9 12	11 32	2 34	4 25	**5 44**	7 25	**9 14**	**10 28**		Nagyvárad vás-ártér	7 20	9 40	1 05	2 36	**3** 50	**5 52**	**7 33**	—	—
30	*15*	10		8 55	11 17	02 20	4 11	**5 28**	7 11	**9 00**	**10 13**		Várad-Velencze	7 40	10 —	1 40	3 01	4 15	**6 07**	7 48	**9 15**	*10*	*08*
40	*22*	*15*	Indul	8 42	11 04	02 07	3 51	5 15	6 58	**8 42**	**10** —	Indul	Rontó	7 54	10 14	1 33	3 14	4 29	**6 20**	8 01	**9 29**	*30*	*25*
40	*22*	*15*		8 38	11 —	02 03	3 47	5 11	6 54	**8 38**	— —		Püspök-fürdő	7 59	10 19	1 38	3 19	4 34	**6 25**	8 06	**9 34**	*30*	*25*
40	*22*	*15*		8 20	10 42	01 52	3 35	4 54	**6 43**	**8 23**	**9 53**		Félix-fürdő	8 17	10 37	1 51	3 32	4 51	**6 39**	8 19	**9 51**	*30*	*25*

† A vonatok közlekedési ideje közép-európai idő szerint van kitüntetve. — A vastagabb számok este 6 órától reggeli 5 óra 59 perczig terjedő éjjeli időt jelentik.

A *-gal jelzettek feltételes megállóhelyek.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller
Linziment. Capsici comp.

ezen hirneves háziszer ellenállt az idő megpróbáltatásának, mert már több mint 30 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmaztatik köszvénynél, csúznál, tagszaggatásnál és meghüléseknél és az orvosok által bedörzsölésre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű házi-szer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányoznia. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszertárban készletben van; főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbértékü utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony" vedjegy és Richter czégnyomás nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.

RICHTER F. AD. és társa, cs. és kir. udvari szállítók, RÁDOLSTADT.

FELHIVÁS

az összes

gyomor és alhasi bántalmakban szenvedőkhöz:

— Máj —

— Vese —

— Hólyag —

— Aranyér —

!!Hatásában páratlan!!

PAULA-VIZ

A jelenkor szenzációs gyógyvize.

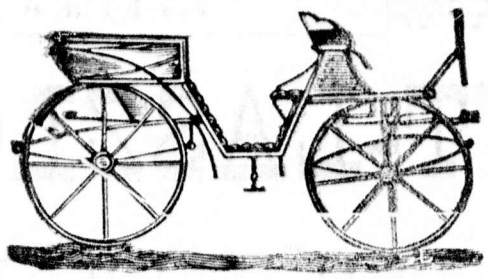
Magyarádi „PAULA"

gyógyforrás r.-v.-társaság.

Budapest, VII. Erzsébet-körut 58.

Vezérképviselő:

Janky Antal. Nagyvárad.

Bodánszky Lipót kocsigyára,

Nagyvárad, Apácza-utcza (saját-ház.)

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy

gyárhelyiségemben nagy raktáron tartok

kész uj kocsikat.

Ajánlok mindenféle fedeles és fedetlen szandlaufer gazdasági kocsikat jó erős készitményeket a legjobb kőrös-fából erős, csinos munkát mutatok be, **és tetemesen leszállitott árban** árusitom el.

Gyáram az 1896. évi millenniumi kiállitáson is ki lett tüntetve, még pedig szolid és tartós munkáért.

Gyáramban elvállalok mindenféle **kovács, kerékgyártó, szatler és fényező munkákat, ugyszinte mindenféle javitásokat;** pontos és gyors elkészitéséről biztositathatom t. vevőimet megrendelőimet.

Teljes tisztelettel

Bodánszky Lipót,
kocsi-gyáros.

Bikszádi
árlappal
és ismertető
könyvecskével
bérmentve szolgál
A
KÚTKEZELŐSÉG
BIKSZÁD,
(Szatmármegye.)

A Bikszádi ásványos gyógyvizet, mely egyedüli a maga nemében, több hirneves egyetemi orvostanár és hirneves vidéki orvosok, hatásánál fogva fölébe helyezik a külföldi és drága **Selters** és **Gleichenbergi** vizeknek. Gyógyitó hatása a **bikszádi** ásványos gyógyviznek kitünően bevált idült és heveny légcsőhurut, hangszálag hurut, vérköpés ellen. Nagy konyhasó tartalmánál fogva vérhányás, tüdőcsúcs hurutnál és kezdődő gümőkórnál, továbbá kitünő eredményt értek el a *bikszádi viz* alkalmazása által emészthetetlenség, idült- és heveny gyomorhurut, máj- és epe hólyagbántalomnál, a belek renyhe működésénél, vesehomokban szenvedőknél, görvélykóros daganatoknál, heveny és idült női bántalmaknál, mint specificum vált be.

Bikszádi viz bérlője s a sztojkai viz főelárusitói:

ALMER LAJOS ÉS KÁROLY
nagybányai lakosok.

A Sztojkai ásványvizet, mint Erdély gyöngyét, nem hiába nevezték el *magyar karlsbadi viznek*, mert tényleg annak gyógyhatása, a szigoru dieta betartásával: idült gyomorbántalom, máj- és epehólyag, valamint epekő bajoknál, nemkülönben *cukorbetegségnél* alkalmazva, valóságos csodákat müvel, kitünő hatásu a Sztojkai ásványviz a légzőszervek összes bántalmainál, valamint a női bajok és görvélykóros bántalmaknál is. — A Sztojkai ásványviz dús szénsavtartalmánál fogva, akár borral, akár gyümölcsszorppel vegyitve mint kellemes üditő ital párját ritkitja. *Sztojkai ásványviz* hosszas használata az ép szervezetben elváltozást nem idéz igy elő s a rossz ivóvizet is pótolja bármely vidéken, annyival is inkább, mert hosszabb állás után nem csapódnak ki belőle a szilárd alkotrészek, mely tulajdonsága lehetővé teszi a tengeren tuli szállitást.

Sztojkai
árlappal
és ismertető
könyvecskével
bérmentve szolgál
A
FORRÁSKEZELŐSÉG
SZTOJKA,
Szolnok-Doboka m.

A bikszádi viz kapható Nagyváradon, Janky Antal utóda (Kiss Károly), Kádár János és Wurst József urak füszer üzletében. — Az alant irt legjutányosabb árak mellett, házhoz szállitva: egy üveg ½ literes bikszádi viz 14 kr., ha az üveget visszaadjuk 11 kr. Egy üveg 1 literes bikszádi viz 22 kr., ha az üveget visszaadjuk 16 kr. Egy láda 40 ½ literes üveg bikszádi viz 5 frt 20 kr., a 40 üres üveget ha visszaadjuk 3 frt 70 kr. Egy láda 25 1 literes üveg bikszádi viz 5 frt 20 kr., a 25 üres üveget ha visszaadjuk 3 frt 70 kr.

Villany-világitás!

SZENT-LÁSZLÓ GYÓGYFÜRDŐ

(PÜSPÖK-FÜRDŐ.)

NAGYVÁRAD MELLETT.

Az ezredévi kiállitáson e fürdő a nagy arany érmet nyerte.

Vasut-, távirda- és posta-állomás helyben.

Telefon összeköttetés Nagyváraddal.

Hazánk legrégibb gyógyhelye, természetes meleg 24—33 R° kénes hévforrásokkal, ártézi kuttal, ezen források fölé vannak épitve az impozáns berendezésü uri- és női tükör-fürdők, kabin- és mór földes fürdők, a gyógyeszközökkel dúsan felszerelt gyógypihenő termek. Nagy sétányok. Tekepálya.

Fürdőzésre javalva van: az izületek és izmok csúzos bántalmainál, idült s különösen savós izületi loboknál, csonttörések és ficzamok után visszamaradt fájdalmaknál; köszvénynél és annak különböző alakjainál; idegbajoknál, melyek rheumaticus alapon keletkeztek (ischiasnál): különböző bőrbajoknál, végre a női ivarszervek bizonyos bajainál, különösen a méh mögötti és közötti izzadmányoknál; belsőleg: heveny és idült gyomorbántalmaknál, májbajok és vesekövek eseteiben.

Mórfürdők használata kitünő sápkór, vérszegénységnél, a női hatásu **görvély és angolkórnál,** légzőszervek és gyomorhurutjánál.

Szórakozásul szolgál gyönyörü erdei sétányok, gyógyterem, zongora, tekeasztal, tekepálya, olvasóterem, czukrászda, fővárosi és vidéki lapok, gyakori estélyek, tánczvigalmak, lawn tennis pálya, társas kirándulások a fürdő regényes hegyvidékére, naponta háromszor térzene.

Évad: május 1-től szept. 31-ig. Főévad junius 1-től augusztus 31-ig, elő- és utóévadban 30° $_0$ ármérséklet.

Kitünő magyar konyha áll rendelkezésre, mely **Czeglédy** Sándor és Gráff Ottó volt püspöki szakács közös vezetése alatt a legkényesebb igényeknek is megfelel. Tisztán kezelt erdélyi és érmelléki borokról gondoskodtam.

A vendégek részére szükséges tejet, a külön e czélra berendezett saját tehenészet szállitja.

Olcsó és jó élelmezés, kényelmes lakás, napi ár 60 krtól 3 frtig.

Orvos: Dr. TERNER BÉLA.

A fürdő ujabb berendezésénél s felszerelésénél nem kimélve fáradtságot és költséget, czélom volt, hogy az minden tekintetben megfeleljen a mai kor követelményeinek és a sikerdús gyógyhatása mellett kényelem tekintetében is kiállja a versenyt bármely külföldi fürdővel.

A n. é. közönség szives jóindulatát és pártfogását kérve, vagyok

kiváló tisztelettel

CZEGLÉDY SÁNDOR,

fürdő-bérlő.

Villany-világitás.

VILLANY-VILÁGITÁS. VILLANY-VILÁGITÁS.

Nyomatott laptulajdonos: Szent-László-nyomda részvénytársaság nyomdájában Nagyváradon.